

ЦЬОГО ДНЯ ■ 1808 р. Народилася Варвара Репніна, письменниця, друг Шевченка. ■ 1849 р. Загинув у бою поет і один з ватажків угорської революції Шандор Петефі. ■ 1866 р. Народився церковний діяч, теолог і педагог Діонісій Дорожинський. ■ 1924 р. Польський уряд заборонив вживати українську мову в державних установах Східної Галичини. ■ 1930 р. На запорізькому заводі «Комунар» випущено перші комбайни. ■ 1936 р. Народився поет Валерій Гужва. ■ 1941 р. У Львові створено Українську Національну Раду, яку гітлерівці заборонили в березні 1942 р.

У комітетах ВР

Півтисячі законопроектів на наступну сесію

До порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України пропонується включити майже 500 законопроектів, ініційованих різними суб'єктами законодавчої ініціативи. Серед них 100 законопроектів вже підготовлено до розгляду на пленарних засіданнях у другому чи третьому читаннях. Зокрема, Комітетом із питань правової політики пропонувано винести на восьму сесію 33 питання. Серед них — визначений Президентом як невідкладний та обумовлений під час вступу України до Ради Європи проект Цивільного кодексу (у третьому читанні); три альтернативні проекти Судового кодексу; доопрацьований законопроект про судовий устрій; про статус суддів; про Кваліфікаційну комісію суддів тощо.
(Закінчення на 2-й стор.).

Самоврядування

Столиця задніх не пасе

У Києві успішно виконується бюджет-2001. Як повідомив заступник голови Київської міської держадміністрації Віктор Падалка, доходи в міський бюджет за перше півріччя становлять 2,126 млрд. грн., або 51,9 % від річного обсягу, видатки — 2,122 млн. грн., або 48,6 річного обсягу. Видатки з міського бюджету в першому півріччі були спрямовані передусім на виконання програм із соціального захисту найнезахищеніших верств населення, забезпечення роботи установ соціально-культурної сфери, житлово-комунального господарства, міського транспорту. Майже дві третини підприємств столиці досягли зростання обсягів виробництва. Київські промислові підприємства за перше півріччя випустили продукції на загальну суму 462 млрд. грн., що на 18,8% більше, ніж за аналогічний період 2000 року, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Закон
Про біженців

4—6

СУТО СІМЕЙНЕ

ВБИВСТВО

Наприкінці 1998 року, коли в Житомирі проходив судовий процес над сумновідомим Анатолієм Онопрієнком, журналісти намагалися витягнути якнайбільше інформації з тих, хто приїхав давати свідчення в цій справі. Тоді і привернуло увагу, що їхні розповіді нерідко починаються однаково.
(Закінчення на 9-й стор.).

Офіційно

Чиновників дедалі більше

Новий уряд України прийняв уже друге за останній місяць рішення про збільшення граничної чисельності працівників апарату центральних органів виконавчої влади і підпорядкованих їм територіальних органів, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Зокрема, в липні за рішенням нового уряду кількість працівників Міністерства освіти і науки збільшено на 52 особи. Хоча у лютому 2000 року чисельність працівників апарату центральних органів виконавчої влади було скорочено на 19 тис., відтоді уряд десятима рішеннями збільшив чисельність штату на 3,1 тис. працівників — майже до 185 тис. осіб.

Черговий візит і черговий транш

Учора в Україну з робочим візитом прибув Генеральний секретар ради ЄС, верховний представник Євросоюзу з питань зовнішньої політики та безпеки Хав'єр Солана. По обіді він мав зустріч з Прем'єр-міністром Анатолієм Кінахом, відбулася також коротка прес-конференція високого гостя та міністра закордонних справ України Анатолія Зленка. Також у Києві Хав'єр Солана зустрівся з послами країн—членів ЄС. Після цього він вилетів до Криму. Разом із Соланою з Брюсселя надійшла звістка про те, що Єврокомісія виділяє чергову порцію обіцяної допомоги на покриття енергопотреб України, пов'язаних із закриттям ЧАЕС. Цього разу надійде 20 млн. євро. Україна на європейські гроші закуповує газ для теплових електростанцій. Усього Брюссель пообіцяв 65 млн. євро, з яких виділено вже 45.

Їдете на
Стрілку —
пред'явіть
документ

8

Добра в
НОВОМУ ДОМІ!

2

Тим з нас,
кого
залишать
на Землі

12

Спорт

На золотій хвилі

Водні види спорту. Фукуока (Японія). Чемпіонат світу. Останній день змагань став воістину щасливим для збірної України. Наша яскрава «зірка» Яна Клочкова до «золота» на 400 м і «срібла» на 200 м комплексного плавання додала ще одну золоту медаль, швидше від усіх промчавши вільним стилем 400 м. Порадував і Олег Лисогор. Він був найкращий на дистанції 50 м брасом. Отже, у скарбничці української команди три золоті, срібна і бронзова (ті здобули стрибуні-синхроністи з вишки Антон Захаров та Роман Володьков) медалі.
Спортивну добірку читайте на 16-й сторінці.

Знак біди

Тільки «сибірки» нам не вистачало

У селі Червоне Яготинського району Київської області 28 корів загинуло, як підозрюють, від сибірської язви. Результати лабораторних досліджень, за якими буде визначено причину захворювань, стануть відомі сьогодні, повідомляють у МінНС. Нині в райлікарні перебуває 3 особи, які контактували з тваринами. Спеціалісти райсанепідемстанції проводять протиепідемічні заходи.

ПОЛІТИКА

Півтисячі законопроектів на наступну сесію

У комітетах Верховної Ради

(Початок на 1-й стор.).

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування пропонує на розгляд восьмої сесії 22 законопроекти. Зокрема, про внесення змін до закону про вибори Президента, два альтернативні — про місто-герой Севастополь; про територіальну громаду; про місцеве самоврядування у новій редакції; про внесення змін до закону про політичні партії; про народну ініціативу.

Комітет із питань соціальної політики та праці готує 28 законопроектів, зокрема, про внесення змін до деяких законодавчих актів (стосовно підсилення соціального захисту в умовах поглиблення економічної кризи); законопроект про механізм відновлення знецінених заощаджень громадян України; про державний компенсацій фонд та формування державного компенсаційного фонду.

Комітетом з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства готується 9 законопроектів до розгляду на восьмій сесії, зокрема, про введення в Києві та Київській області експерименту щодо впровадження обов'язкового соціального медичного страхування, проект Кодексу

Про об'єднання говорять усі, а от бажають...

Партійні рядки

Напередодні офіційного початку передвиборної кампанії, незважаючи на літні відпустки та спеку, у лідерів політичних партій багато роботи. Зокрема, це переговори про можливе майбутнє блокування політичних партій. Чи Український народний рух остаточно вирішив іти на парламентські вибори у блоці разом з Віктором Ющенком? Із таким запитанням наш кореспондент звернулася до лідера УНР Юрія КОСТЕНКА:

— Ідеологія правоцентристського блоку народжувалася не тепер, а в 1994 році, коли Народний рух України почав отримувати поразки на політичній арені. Тоді розрізненість національно-демократичних сил призвела до пошуку певних передвиборних конструкцій. У 1998 році була спроба створення конструкції, яка могла б боротися за владу. Але ідея приєднання до Руху, а не створення коаліції на рівноправній основі, вже була хибною і тому не мала ефективності. Блокування УНР—НРУ—ПРП—КУН було першим етапом до формування реальної коаліції. Однак існували дві проблеми: хто буде лі-

дером і яку квоту виділити тій чи іншій партії, як задовольнити партійні амбіції. Коли Віктор Ющенко заявив про своє повернення у політику та початок формування політичного об'єднання правоцентристських сил, перше питання вирішилося. Тому можна однозначно сказати: праві політичні сили справді наближаються до формування блоку.

— Чи вважаєте ви можливим співпрацю та блокування з лідером «Батьківщини» та Форуму національного порятунку Юлією Тимошенко?

— Я був одним із ідеологів широкої правоцентристської коаліції, куди входили б «Батьківщи-

на», «Собор», дві рухівські організації, ПРП, КУН та інші. Але вже сьогоднішні лідери «Батьківщини» та Форуму національного порятунку починають шукати вразливі місця, конкурувати із ще офіційно не проголошеним блоком Ющенка.

— У інтерв'ю російській «Независимой газете» (від 26 липня) Юлія Тимошенко заявила, що в адміністрації Президента щодо блоку Ющенка розроблено певну чітку технологію, і на виборах-2002 цей блок позиціюватиме як «пропрезидентська політична сила». Як ви це прокоментуєте?

— Коли виникла ідея створення правоцентристського блоку, Леонід Кучма ще не був Президентом. Не Банкова, а праві сили почали дискутувати про формування коаліції.

— Чи можливе входження до майбутнього блоку «Солідарності» Петра Порошенка та «Демократичного союзу» Олександра Волкова?

— Щодо «Солідарності» — не виключаю такої можливості. Це нормальна співпраця, а посилення соціальної стратегії було б привабливим для виборців. Утім, гадаю, «Демократичний союз» ніколи не ввійде до коаліції. Нема сенсу проводити до парламенту сили, які

практично зняли В. Ющенка і не розділяють його поглядів.

— Яке ваше ставлення до заяв про створення інших передвиборних блоків, зокрема «блоку чотирьох»: «Трудова Україна» — Партія регіонів — Аграрна партія — НДП?

— Узагалі система блоків значно полегшує вибір для виборців, які, скажімо, симпатизують обом Рухам. Однак вважаю, що центристський «блок чотирьох» міг би також увійти до об'єднання правих сил Ющенка, а не відокремлюватися. Тоді це буде справжній правоцентристський коаліція.

— Чи можливе до парламентських виборів об'єднання двох партій в один Рух?

— Гадаю, ми вже практично об'єдналися, але у блок. Створювати єдину партію — на це потрібен час. Формальні процедури об'єднання займуть щонайменше 2—3 місяці. І саме єднання не розв'яже кардинально проблеми, коли йдеться про коаліцію, десятки організацій. Об'єднання Рухів — надумана проблема. Головне одне — два Рухи ідуть на вибори до ВР в одному блоці.

Записала
Юлія ШЕЙКО.

«Нефутбольні» запитання і відповіді

Перебуваючи на Закарпатті, народний депутат України Григорій Суркіс заявив журналістам: «Приватизація обленерго — це не до нас... Ні Суркіс, ні СДПУ(о) не має жодного стосунку до приватизації цих об'єктів», повідомляє прес-служба СДПУ(о).

«Я роблю цю офіційну заяву саме для того, щоб припинити бездоказові звинувачення на мою адресу», — наголосив Григорій Суркіс. Він попередив представників ЗМІ: «Надалі вигадки навколо мого прізвища в контексті приватизованих обленерго будуть класифіковані як умисне розповсюдження брехливої інформації».

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про затвердження персонального складу Координаційно-наглядової ради державно-правового експерименту розвитку місцевого самоврядування в Ірпінському регіоні

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Затвердити персональний склад Координаційно-наглядової ради державно-правового експерименту розвитку місцевого самоврядування в Ірпінському регіоні.

2. Координаційно-наглядовій раді державно-правового експерименту розвитку місцевого самоврядування в Ірпінському регіоні щорічно інформувати Комітет Верховної Ради України

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ, 11 липня 2001 року.
№ 2647—ІІІ.

Про хід реалізації Закону України «Про спеціальні економічні зони і спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області»

Понад три роки в Донецькій області діє спеціальний режим інвестиційної діяльності. З його введенням середньорічний обсяг іноземних інвестицій в економіку області в чотири рази перевищив показники всіх попередніх років.

Радою з питань спеціальних економічних зон і спеціального режиму інвестиційної діяльності в Донецькій області схвалено 137 інвестиційних проектів на загальну суму 1 млрд. 66 млн. дол., або 5,9 млрд. грн.

Усі проекти пов'язані, в основному, з повною чи частковою модернізацією 50 діючих підприємств і створенням 57 нових виробництв.

Через законодавче обмеження мінімальної вартості інвестиційних проектів мільйоном доларів США інвестиційні процеси активно розвиваються здебільшого в базових галузях промисловості на суму 3,5 млрд. грн. (у мета-

лургійній — 13, вугільній — 14, нафтопереробній — 1, хімічній — 22, машинобудівній — 15, будиндустрії — 4 проекти). У легкій і харчовій промисловості схвалено 38 проектів на суму 1141 млн. грн., у сільському господарстві — 10—122 млн. грн., у транспортній галузі і зв'язку — 15 — на 974 млн. грн, у комунальному господарстві — 4 — на 158 млн. грн., охороні здоров'я — 1 проект на 7 млн. грн.

Серед схвалених проектів — 64 з участю іноземних інвесторів, їхній капітал становить 380,5 млн. дол. США, або 35,7%. Значні кошти вкладають в економіку області компанії з Великобританії (67,1 млн. дол. США), Получених Штатів Америки (77,4), Німеччини (49,9), Нідерландів (37,0), Швейцарії (31,1), Австрії (29,5), Швеції (18,6) млн. дол. США, а також Італії, Сирії, Естонії та інших країн.

Особливо успішно використовують можливості спеціального режиму інвестування металургійні підприємства, концерн «Стирол», Новокраматорський машинозавод, шахта «Краснолиманська» та інші, що здійснюють техперозброєння чи розширення одразу за кількома проектами.

Сумарний обсяг виробництва склав з часу введення нових потужностей (об'єктів) в експлуатацію майже 3,2 млрд. грн.)

Номенклатура продукції, що випускається за інвестпроектами, доволі велика. З початку реалізації проектів вироблено 5,8 млн. т вугілля та продуктів збагачення; 783 тис. т коксу; 390 тис. т сталі і прокату; на 2 млн. грн. — анкерних кріплень; на 490 млн. грн. — полістиролу, карбаміду, аміачної селітри та іншої хімічної продукції; на 795 млн. грн. — товарів народного споживання, включаючи харчові продукти та лікарські препарати тощо.

Продукція конкурентоспроможна, 26% її йде на експорт.

Досягнутий в області приріст промислового виробництва майже на 60% забезпечений за рахунок виготовленої продукції в рамках закону про СЕЗ.

У цілому всі проекти забезпечують створення 16 тис. нових робочих місць і збереження 27,3 тис. Фактично створено 5,3 тис. нових і збережено 13,3 робочого місця.

У регіоні спеціальні економічні зони і території пріоритетного розвитку — ефективний механізм економічного оздоровлення регіону. Ефект від інвестиційних проектів здійснює безпосередній вплив на бюджет. Для реалізації інвестпроектів державою надано податкових і митних пільг на 469 млн. грн., у тому числі 129 млн. грн. (28%) за податком на прибуток, 193 млн. грн. (41%). — за НДВ, 147 млн. грн. (31%) — за митними платежами. Платежі в

бюджет за рахунок інноваційної діяльності становили 411,6 млн. грн., тобто наближаються до суми отриманих пільг.

При цьому за 22 інвестиційними проектами платежі в бюджет уже нині перевищують отримані пільги: по концерну «АВК», ДХК «Краснолиманська», ДВАТ «Шахта №1», БАТ «Донецький металургійний завод», концерну «Стирол» та інші.

З розвитком інвестиційної діяльності і відповідним приростом виробництва розширюються господарські зв'язки підприємств, котрі реалізують інвестпроекти, тому що в цей процес залучається дедалі більше внутрішніх ресурсів, постачальників і підрядників. Закон сприяє стабілізації як у цілому в області, так і в інших регіонах — відбувається погашення в економіці підприємств, наповнення бюджетів і згладжування соціальних проблем.

Фотофакт

Меморіальну дошку на честь видатного вченого, генерального конструктора ракетно-космічної техніки, двічі Героя Соціалістичної Праці Володимира Челомея відкрито у столиці.

Фото Сергія ГУТІЄВА (Укрінформ).

Доля «чернігівських грибників»

Колегія Чернігівського обласного суду завершила розгляд першої в незалежній Україні справи за статтею «Насильницьке повалення конституційного ладу чи захоплення державної влади в Україні».

Наприкінці вересня 2000 року в Чернігові було затримано групу осіб, які, за словами тодішнього керівництва СБУ, готували численні диверсії і збройне захоплення влади в Україні. Стосовно кількох осіб справу припинили за відсутністю складу злочину.

50-річного жителя Чернігівщини Валентина Булахова засуджено до трьох років позбавлення волі умовно та до 500 гривень штрафу. Із залу суду його випустили на волю. Він визнав свою вину і розкався у тому, що не бачив інших способів змінити сучасну владу в Україні, окрім збройним шляхом. 42-річного Юрія Петровського із Запоріжжя, члена Всеукраїнського союзу радянських офіцерів, який не визнав своєї вини, засуджено до шести років покарання у ВТК посиленого режиму з конфіскацією майна. Його позбавлено і військового звання майора.

Однак адвокат Юрія Петровського не згоден з вироком колегії обласного суду і має намір оскаржувати його у Верховному Суді.

Владислав САВЕНКО.

Чернігів.

Тенденції

Позик побільшало

З початку року агроформування Чернівецької області одержали у місцевих банках понад 27 мільйонів гривень пільгових кредитів — удвічі більше, ніж торік. Гроші селяни використали на придбання сільськогосподарської техніки та реманенту, запчастин, насіння. Майже половину позичок банкірам уже повернуто.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Питання руба

Учителям оздоровлюватися не треба?

Лише в двох районах Кіровоградської області, Голованівському й Добровеличківському, нема заборгованості в заробітній платі перед учителями. За даними обласного комітету профспілки працівників освіти і науки, нині держава винна кіровоградським педагогам понад три мільйони гривень, із них майже два з половиною мільйони — відпускні.

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

Зарплати не мають, а сауну тримають

Реалії

За підсумками господарювання в першому півріччі нинішнього року Волинь лідирує за темпами погашення заборгованостей у зарплаті.

Попри це, як зазначив голова Волинської облдержадміністрації Борис Клімчук, деякі керівники промислових підприємств відверто ігнорують трудові колективи і пік-

люються насамперед про себе. Перевіркою встановлено, що, наприклад, нововолинське ВАТ «Оснастка» завинило кожному своєму робітникові по 26 місячних зарплат. Зате працівники заводської адміністрації платню одержували справно.

Інші ж підприємства, де борги сягають мільйона гривень, на колективні гроші утримують розкішні сауни та фешенебельні будинки відпочинку на місцевих ку-

рортах, що зазвичай приймають обмежене коло осіб. «Дайте людям гроші, а сауну вони самі знайдуть!» — зазначив Борис Клімчук. Він попередив подібних горе-керівників про відповідальність за невиплату зарплати. І пообіцяв: до святкування 10-річчя незалежності України заборгованість має бути скорочена ще на 26 відсотків.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

Актуально

Нашому металобрухтові — наші мартени

Голова Запорізької облдержадміністрації Євген Карташов підписав розпорядження про заборону вивезення металобрухту за межі регіону.

— Ми не хочемо порушувати закон, але чекати, доки Верховна Рада перейметься нашими проблемами, нема ані сил, ані часу, — прокоментував прийняте рішення Євген Григорович. — Тому створимо спеціальні групи, які перевірять роботу ліцензійних компаній, і подивимося, як надходять, звідки береться металобрухт, яким чином пропускається через 3—4 фірми, накручується ПДВ. Ми займемося даним питанням, тому що воно міцно ввійшло до криміногенної зони.

Олександр АБЛИЦОВ.

Запорізька область.

Музика не знає кордонів

Конкурси

В Ужгороді завершився Перший міжнародний конкурс юних піаністів. Заснували його управління культури облдержадміністрації, обласна асоціація дітей та молоді — лауреатів національних та міжнародних конкурсів «Надія ХХІ століття», ужгородське громадське об'єднання «Місто», університет міста Коліма з Мексики. Саме тут

живе й працює колишній закарпатець, а нині професор Гвадалахарської консерваторії, координатор та доктор музики університету, композитор, диригент, піаніст Анатолій Затін, за задумом якого і пройшов конкурс.

Великий зал обласної філармонії на тиждень було віддано обдарованим дітям з України, а також з угорських міст Загоні й Кішварди. Юні обдарування демонстрували не лише виконавську майстерність, а й

композиторський дар. Оцінювали їх Анатолій Затін та його закордонні колеги.

Лауреатами конкурсу стали Марина Кисла з Харкова, Вікторія Демиденко та Анастасія Шанскова з Києва, Ірина Кірчанова та Христина Цап зі Львова, Мар'яна Бродська з Одеси та Ганна Ліхтей і Сюзанна Касо з Ужгорода.

Тетяна РОСУЛ, музикознавець.

Закарпатська область.

Повернення Майстра

Виставки

Численні відвідувачі одеської картинної галереї «Іріс» мали змогу стати свідками дива, яке можна поставити поряд з описаними в романі Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита». І не тільки тому, що філософське осмислення та майстерно виконана відомим одеським художником Олегом Соколовим серія виставлених малюнків були навіяні саме подіями твору. Роботи тривалий час вважалися безслідно втраченими. Й численні спроби маститих одеських колекціонерів знайти їх були марні.

Пощастило не колекціонеру, а інженеру-прагматикау з душею романтика. Трапилося так, що 15-річний учень

Одеського технікуму промавтоматики Владислав Вайсман познайомився з творами Михайла Булгакова й Олега Соколова майже водночас: глави роману потрапили до його рук у машинописному вигляді самвидаву, а малюнки він побачив на одній із виставок. Відтоді він мріяв дістати... оті малюнки. За пошуки взявся вже будучи дорослим. І з часом таки віднайшов більшість творів розпорошеної серії. Деякі, на жаль, у доволі плачевному вигляді. Спочатку, після реставрації, виставив їх в одному з приміщень АТ «Мікрон», де обіймає посаду голови правління. А пізніше передав галереї «Іріс». Тим самим повернувши місту чудові роботи чудового Майстра.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

У номер

■ **Запоріжжя**

Медикам — дарунок, хворим — порятунок

Новенький флюоромобіль КРФ-III одержали в дарунок від Запорізької облдержадміністрації медики регіонального протитуберкульозного диспансеру.

Нині в області на обліку перебуває більш як 36 тисяч хворих на небезпечну хворобу. Це лише ті, кого виявили. Вже кілька років профогляди у сільських районах — розкіш, майже недоступна. Тепер у медиків диспансеру з'явилася можливість побувати у найвіддаленіших селах області. Новою апаратурою на колесах можна обстежити 200—400 осіб щодня, повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛИЦОВ.

■ **Кременчуг**

Сюрпризи

СПЕКОТНОГО ЛІТА

Через надзвичайно високу температуру води (до 29 градусів) у Кременчуцькому водосховищі спостерігається значний ріст синьо-зелених водоростей та масова загибель риби. Вода з Дніпра, яка надходить до Світловодська, Олександрії, Знам'янки, Кіровограда, стала непридатною для вживання. За показниками кольору, запаху, смаку вона не відповідає державним стандартам. У зв'язку з ситуацією, що склалася, епідеміологи не виключають можливості спалаху інфекційних захворювань. Щоб уникнути небезпеки, вони радять населенню вживати лише добре прокип'ячену воду, активніше застосовувати побутові фільтри та інші пристрої для додаткового її очищення, повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.

■ **Чернівці**

З думкою про жінку

У Чернівцях створено центр «Жінка для жінки». Він допомагає представницям слабкої статі у працевлаштуванні, освоєнні суміжних спеціальностей. Досвідчені фахівці навчають жінок основ комп'ютерної грамоти, діловодства, англійської мови, прийомам медичного масажу. Діють тут і курси, на яких бажаючі можуть опанувати техніку самооборони, східних єдиноборств, повідомляє наш власний кореспондент Василь БАБУХ.

■ **Житомир**

А вам пощастило на земляків?

— Казка, яка стала дійсністю, — сказав глава адміністрації Президента В. Литвин, відкриваючи разом з керівниками Житомирської області навчально-виховний комплекс. Школу-дитсадок споруджено в Слободі Романівській Новоград-Волинського району за найсучаснішим проектом усього за 9 місяців й оснащено всім необхідним, включаючи відеоапаратуру й комп'ютерний клас, підключений до Інтернету. Подарунки на новосілля теж були щедрі. Серед них бібліотека з 500 книг, трактор, мікроавтобус для учнів із сусідніх сіл. Слобода Романівська — рідне село В. Литвина. Перед цим він приїздив сюди на відкриття храму та фельдшерсько-акушерського пункту, повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.

■ **Фотофакт**

В Одесі, біля пам'ятника міліціонерам, полеглим під час виконання службових обов'язків, урочисто вручали дипломи випускникам інституту внутрішніх справ.

Фото Олександра СІРОГО (Укрінформ).

3 Волинь підирує за темпами погашення заборгованостей

ЗАКОН
УКРАЇНИ

Цей Закон визначає правовий статус біженця в Україні, порядок надання, втрати та позбавлення статусу біженця, встановлює державні гарантії захисту біженців.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів
У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні: біженець — особа, яка не є громадянином України і внаслідок цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань, перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань;

країна громадянської належності — країна, громадянином (підданим) якої особа є. За умови, коли особа має понад одне громадянство, вона не вважається такою, що не має захисту країни своєї громадянської належності, якщо без будь-якої поважної причини, що випливає з обґрунтованих побоювань, вона не скористалася захистом однієї з країн, громадянином (підданим) якої вона є;

країна постійного проживання особи без громадянства — країна, в якій особа без громадянства постійно проживала до прибуття в Україну;

країна походження біженця — країна громадянської належності для іноземця або країна постійного проживання для особи без громадянства, стосовно яких у таких осіб існують обґрунтовані побоювання стати жертвами переслідувань за ознаками, визначеними в абзаці другому статті 1 цього Закону;

третя безпечна країна — країна, в якій особа перебувала до прибуття в Україну, за винятком випадків транзитного проїзду через територію такої країни, і могла звернутися з клопотанням про визнання біженцем чи отримання притулку, оскільки така країна;

дотримувється міжнародних стандартів з прав людини у сфері притулку, які встановлені міжнародно-правовими актами універсального та регіонального характеру, включаючи норми про заборону тортур, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

дотримувється міжнародних принципів стосовно захисту біженців, які передбачені Конвенцією про статус біженців 1951 року та Протоколу про статус біженців 1967 року, враховуючи принцип невислання;

має національне законодавство у сфері притулку та біженців, і її відповідні державні органи визначають статус біженця та надають притулок;

забезпечить особі ефективний захист проти вислання і можливість звертатися за притулком та користуватися ним; погоджується прийняти особу і забезпечити їй доступ до процедури визначення статусу біженця чи надання притулку;

члени сім'ї біженця — чоловік (дружина), діти, яким не виповнилося вісімнадцять років, непрацездатні батьки та інші особи, які перебувають під опікою чи піклуванням біженця;

законні представники неповнолітньої особи, яка не досягла вісімнадцяти років, — батьки, усиновителі, дід чи баба, повнолітній брат чи сестра, опікуни чи піклувальники, призначені такими до прибуття в Україну, інші повнолітні особи, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження біженця взяли на себе відповідальність за виховання дітей;

законні представники дитини, розлученої з сім'єю, — орган опіки і піклування, батьки-вихователі, опікуни чи піклувальники, призначені відповідно до законодавства України, представник дитячого будинку чи школи-інтернату, іншого дитячого закладу, де дитина перебуває на вихованні;

дитина, розлучена з сім'єю, — особа віком до вісімнадцяти років, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, або опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження біженців, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження біженця взяли на себе відповідальність за виховання дитини;

законні представники неліцездатної особи — опікуни;

посвідчення біженця — паспортний документ, який посвідчує особу його власника та підтверджує факт надання йому в Україні статусу біженця і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

пункт тимчасового розміщення біженців — місце тимчасового розміщення осіб, які подали заяву про надання статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та яким надано в Україні статус біженця;

ідентифікація особи — заходи, пов'язані з встановленням органами виконавчої влади особи заявника, який звернувся із заявою про надання йому статусу біженця в Україні і не має документів, що посвідчують його особу, або такі документи подібнені або фальшиві;

довідка про подання особою заяви про надання їй статусу біженця — документ, що засвідчує законність перебування особи на території України на період чинності довідки і є дійсним для реалізації прав та виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

довідка про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця — документ, що засвідчує законність перебування особи на території України на період чинності довідки і є дійсним для реалізації прав і виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

довідка про прийняття скарги до розгляду — документ, який засвідчує законність перебування особи на території України на період розгляду скарг про відмову у прийнятті заяви про надання статусу біженця або про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця в Україні і є дійсним для реалізації прав і виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України;

довідка про звернення до суду — документ, який засвідчує законність перебування особи на території України на період оскарження в судовому порядку рішень про відмову у прийнятті заяви про надання статусу біженця, про відмо-

ву в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, про відмову в наданні статусу біженця, про втрату статусу біженця, про позбавлення статусу біженця і є дійсним для реалізації прав і виконання обов'язків, передбачених цим Законом та іншими законами України.

Стаття 2. Законодавство про біженців
Питання, пов'язані з біженцями, регулюються Конституцією України, цим Законом, іншими нормативно-правовими актами, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 3. Заборона вислання або примусового повернення біженця до країни, з якої він прибув та де його життю або свободі загрожує небезпека

Біженець не може бути висланий або примусово повернутий до країн, де його життю або свободі загрожує небезпека через його расу, віросповідання (релігію), національність, громадянство (підданство), належність до певної соціальної групи або політичні переконання.

Біженець не може бути висланий або примусово повернутий до країн, де він може зазнати катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, або з якої він може бути висланий або примусово повернутий до країн, де його життю або свободі загрожує небезпека через його расу, релігію, національність, громадянство (підданство), належність до певної соціальної групи або політичні переконання.

Дія цієї статті не поширюється на біженця, засудженого в Україні за вчинення тяжкого злочину.

Стаття 4. Сприяння збереженню єдності сімей біженців
Україна сприяє збереженню єдності сімей біженців.

Члени сім'ї особи, якій надано в Україні статус біженця, мають право з метою возз'єднання сім'ї в'їхати в Україну і набути статусу біженця, за відсутності умов, передбачених абзацами другим-четвертим статті 10 цього Закону.

Біженці мають право з метою возз'єднання сім'ї вільно залишити територію України.

Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ
ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЯКІ ВИРІШУЮТЬ
ПИТАННЯ ПРО НАДАННЯ, ВТРАТУ І
ПОЗБАВЛЕННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України
Кабінет Міністрів України:

визначає у проекті Державного бюджету України обсяги фінансування заходів, які здійснюються на виконання цього Закону;

затверджує положення про посвідчення біженця, про проїзний документ біженця для виїзду за кордон та інші необхідні документи;

затверджує порядок працевлаштування, навчання, надання медичної допомоги особам, щодо яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, порядок виплати особам, яким надано статус біженців, грошової допомоги, пенсії, інших видів соціального забезпечення;

встановлює порядок видачі в'їзних віз членам сім'ї осіб, яким надано в Україні статус біженців.

Стаття 6. Повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції
До компетенції спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції належить: прийняття рішень про надання, втрату і позбавлення статусу біженця;

координація взаємодії інших органів виконавчої влади з питань, що стосуються біженців;

розроблення і затвердження зразків довідок про подання особою заяви про надання статусу біженця, про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, про прийняття скарги до розгляду, про звернення до суду та переліку документів і їх зразків, необхідних для вирішення питання про надання, втрату і позбавлення статусу біженця;

розгляд скарг на рішення органів міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі про відмову у прийнятті заяви про надання статусу біженця та про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та скасування цих рішень, якщо вони були прийняті з порушенням законодавства про біженців;

видача довідок про прийняття скарги до розгляду та про звернення до суду;

ведення централізованого обліку та створення централізованої інформаційної системи про осіб, які подали заяви про надання статусу біженців;

збір та аналіз інформації щодо наявності у країнах походження біженців умов, зазначених у абзаці другому статті 1 цього Закону;

створення та утримання пунктів тимчасового розміщення біженців;

підготовка до розгляду Кабінетом Міністрів України пропозицій про визначення обсягів фінансування заходів, які здійснюються на виконання цього Закону;

контроль за виконанням цього Закону.

Стаття 7. Повноваження органів міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі

Органи міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі підпорядковуються спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у справах міграції.

До компетенції органів належить:

прийняття заяв від іноземців та осіб без громадянства про надання їм статусу біженця у порядку, передбаченому цим Законом;

сприяння у влаштуванні у відповідні дитячі заклади чи сім'ї дітей, розлучених з сім'єю;

сприяння дітям, розлученим з сім'єю, у розшуку батьків або інших законних представників неповнолітньої особи;

прийняття рішень про оформлення документів для вирішення питання щодо надання, втрати або позбавлення статусу біженця;

розгляд заяв про надання статусу біженця та підготовка письмового висновку щодо надання або відмови у наданні статусу біженця;

видача довідок про подання особою заяви про надання

Про біженців

їй статусу біженця; про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця; про звернення до суду;

видача посвідчень та проїзних документів для виїзду за кордон особам, яким надано статус біженця;

перереєстрація осіб, яким надано статус біженця;

визначення місць для тимчасового проживання осіб, які подали заяви про надання статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їм статусу біженця, та направлення їх у пункти тимчасового розміщення біженців;

прийняття рішення про надання грошової допомоги особам, яким надано статус біженця;

сприяння у працевлаштуванні особам, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та яким надано такий статус;

сприяння в отриманні особами, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їм статусу біженця та яким надано статус біженця, соціально-побутових і медичних послуг;

ведення обліку та особових справ осіб, які звернулися із заявами про надання їм статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та яким надано статус біженця;

вирішення інших питань, віднесених законодавством до їхньої компетенції.

Стаття 8. Повноваження інших органів виконавчої влади
Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах охорони державного кордону організовує прийняття заяв про надання статусу біженця від осіб, затриманих за незаконне перетинання державного кордону або спробу такого перетинання з наміром набути статус біженця, та передає такі заяви до органів міграційної служби, а у разі звернення до нього осіб, які на законних підставах прибули в Україну з наміром набути статус біженця, роз'яснює їм порядок подання заяви про надання статусу біженця та інформує про місцезнаходження органів міграційної служби.

Служба безпеки України та її органи на місцях при зверненні органів міграційної служби у межах своєї компетенції вживають заходів до виявлення серед осіб, які подали заяви про надання їм статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, таких, яким статус біженця не надається відповідно до абзаців другого, третього і четвертого статті 10 цього Закону.

Міністерство внутрішніх справ України та його органи на місцях при зверненні органів міграційної служби у межах своєї компетенції вживають заходів до виявлення серед осіб, які подали заяви про надання їм статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, таких, яким статус біженця не надається відповідно до абзаців другого, третього і четвертого статті 10 цього Закону, до ідентифікації осіб, які порушили клопотання про надання їм статусу біженця. У разі звернення до органу внутрішніх справ осіб, які з наміром набути статус біженця незаконно перетнули державний кордон і перебувають на території України, цей орган приймає заяви про надання статусу біженця і передає їх до органу міграційної служби, а у випадку звернення до нього осіб, які перебувають в Україні на законних підставах і мають намір набути статус біженця, роз'яснює їм порядок подання заяви про надання статусу біженця та інформує про місцезнаходження органів міграційної служби.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб та його органи в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі реєструють осіб, які подали заяви про надання їм статусу біженця, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їм статусу біженця, яким надано такий статус та які оскаржили рішення щодо статусу біженця.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань праці та соціальної політики, його органи на місцях по можливості надають особам, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їм статусу біженця та яким надано такий статус, допомогу у працевлаштуванні, забезпечують призначення особам, яким надано статус біженця, грошової допомоги, пенсії, інших видів соціального забезпечення.

Міністерство закордонних справ України, дипломатичні представництва і консульські установи України за кордоном беруть участь у підготовці документів та вносять в установленому порядку пропозиції Кабінету Міністрів України щодо укладення міжнародних договорів з питань, пов'язаних із захистом соціальних, економічних та інших прав і інтересів біженців, у тому числі з компенсацією збитків, завданих біженцям, витратами на їх приймання та облаштування; надають спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади у справах міграції інформацію про становище в країнах походження біженців; у разі потреби вживають заходів до возз'єднання на території України або поза її межами сімей осіб, яким надано статус біженця, видають в'їзні візи членам сім'ї осіб, яким надано статус біженця в Україні; сприяють добровільному поверненню біженців в країну їх походження чи переселенню у держави, які погоджуються надати їм притулок. Міністерство закордонних справ України здійснює загальний нагляд за виконанням міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у сфері захисту біженців.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері охорони здоров'я, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації при зверненні органів міграційної служби забезпечують обов'язкове медичне обстеження, у разі необхідності — лікування осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та яким надано такий статус.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі освіти, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації сприяють задоволенню освітніх потреб осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця та яким надано такий статус.

Закінчення на 5—6-й стор.

Органи опіки та піклування є законними представниками дітей, розлучених з сім'ями. Вони вживають заходів для тимчасового влаштування у відповідні дитячі заклади або сім'ї дітей, розлучених з сім'ями; встановлення опіки чи піклування над такими дітьми; беруть участь у процедурі надання дитині, розлученій з сім'єю, статусу біженця; сприяють дітям, розлученим з сім'ями, у реалізації їхніх прав.

Розділ III. НАДАННЯ, ВТРАТА І ПОЗБАВЛЕННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ

Стаття 9. Порядок порушення клопотання про надання статусу біженця

Особи, які мають намір набути статусу біженця і перетнули державний кордон України у порядку, встановленому законодавством України, повинні протягом п'яти робочих днів звернутися до відповідного органу міграційної служби із заявами про надання їм статусу біженця.

Особи, які з наміром набути статус біженця намагалися незаконно перетнути або незаконно перетнули державний кордон України, повинні протягом трьох робочих днів звернутися до відповідного органу міграційної служби через уповноваженого цього органу чи посадову особу Прикордонних військ України або органу внутрішніх справ із заявами про надання їм статусу біженця, а також надати посадовим особам Прикордонних військ України пояснення про причини спроби незаконно перетнути або незаконного перетинання державного кордону України. Якщо у таких осіб відсутні документи, які посвідчують особу, або такі документи є підробленими чи фальшивими, вони мають повідомити про цю обставину у заяві про надання статусу біженця, а також викласти причини зазначених ситуацій. Зазначені особи повинні бути направлені посадовими особами прикордонних військ до органу міграційної служби.

Якщо державний кордон України перетинає чи перетнула дитина, розлучена з сім'єю, і заявляє про намір набути статусу біженця, або про це повідомили інші особи, які не є законними представниками неповнолітньої особи, посадові особи Прикордонних військ України повинні невідкладно повідомити про це орган міграційної служби та орган опіки і піклування.

Орган міграційної служби разом з органом опіки і піклування зобов'язаний вжити заходів для тимчасового влаштування такої дитини у відповідний дитячий заклад або сім'ю.

Особи, які з наміром набути статусу біженця намагалися незаконно перетнути або незаконно перетнули державний кордон України і перебувають на території України, звільняються від відповідальності за зазначені дії.

Особи, які не є громадянами України та на законних підставах тимчасово перебувають на території України і під час такого перебування в країні їх громадянської належності чи постійного проживання виникли умови, зазначені у абзаці другому статті 1 цього Закону, внаслідок яких вони не можуть повернутися до країни свого походження і мають намір набути в Україні статусу біженця, повинні звернутися до відповідного органу міграційної служби із заявами про надання їм статусу біженця до закінчення строку дії дозволу на перебування в Україні.

Заяви про надання статусу біженця, подані із порушенням встановленого порядку, приймаються до розгляду з письмового дозволу керівника органу міграційної служби, якщо особа не могла з поважних причин (хвороба заявника або членів його сім'ї, ситуації надзвичайного стану на території України, затримання заявника у випадках, необхідних для встановлення особи, та інші) звернутися з такою заявою у встановленому порядку.

Орган міграційної служби може прийняти рішення про відмову у прийнятті заяви про надання статусу біженця у разі відсутності поважних причин для порушення встановленого порядку подання такої заяви. Про прийняття такого рішення орган міграційної служби повідомляє особу письмово із зазначенням причин відмови.

Терміни для подання заяви про надання статусу біженця, які встановлені частинами першою, другою, шостою цієї статті, не поширюються на випадки подання таких заяв законними представниками дітей, розлучених з сім'ями.

Стаття 10. Умови, за яких статус біженця не надається

Статус біженця не надається особі:

- яка вчинила злочин проти миру, воєнний злочин або злочин проти людства і людяності, як їх визначено у міжнародному праві;

- яка вчинила тяжкий злочин неполітичного характеру за межами України до прибуття в Україну з метою набуття статусу біженця, якщо таке діяння віднесено Кримінальним кодексом України до тяжких злочинів;

- яка винна у вчиненні дій, що суперечать меті та принципам Організації Об'єднаних Націй;

- стосовно якої встановлено, що умови, передбачені абзацом другим статті 1 цього Закону, відсутні;

- яка до прибуття в Україну була визнана біженцем або отримала притулок в іншій країні;

- яка до прибуття в Україну з наміром набути статусу біженця перебувала в третій безпечній країні. Дія цього абзацу не поширюється на дітей, розлучених з сім'ями, а також на осіб, які народилися чи постійно проживали на території України, а також їхніх нащадків (дітей, онуків).

Стаття 11. Оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця

Оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця проводиться на підставі особистої заяви іноземця чи особи без громадянства або її законного представника, поданої до органу міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі за місцем тимчасового перебування заявника.

Заявник, якому виповнилося вісімнадцять років, подає заяву та заповнює анкету, де викладає основні відомості про себе та обставини, що змусили його залишити країну походження.

Відомості про дітей, які не досягли вісімнадцятирічного віку, наводяться в анкеті одного із законних представників неповнолітньої особи.

Заява про надання статусу біженця дитині, розлученій з сім'єю, подається одним з її законних представників.

Заява про надання статусу біженця недієздатній особі подається її опікуном, про що орган міграційної служби робить на заяві відповідний запис.

Якщо заявник не може особисто скласти заяву через неписьменність або через фізичні вади, заява, на його прохання, складається іншою особою, про що орган міграційної служби робить на заяві відповідний запис.

До заяви про надання статусу біженця додаються документи, які посвідчують особу заявника, а також документи та матеріали, що можуть бути доказом наявності умов для набуття ним статусу біженця.

Якщо у заявника відсутні документи, які посвідчують його особу, його прізвище, ім'я, по батькові та інші дані про нього попередньо, до встановлення особи, записуються

за його вказівкою, про що зазначається в реєстраційному листку на особу та робиться відповідний запис на заяві.

До заяви додаються також по 4 фотокартки заявника та членів його сім'ї, які не досягли вісімнадцятирічного віку, відомості про яких внесено до заяви.

Відомості, що подаються заявником, є конфіденційною інформацією.

Одночасно з оформленням документів для вирішення питання щодо надання статусу біженців дітям, розлученим з сім'ями, орган міграційної служби вживає всіх можливих заходів для розшуку батьків або інших законних представників неповнолітньої особи, яка не досягла вісімнадцяти років.

Орган міграційної служби: реєструє заяву та подані документи; ознайомлює заявника або його законного представника під їхній власний підпис з порядком прийняття рішення за їхніми заявами, правами і обов'язками особи, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця;

проводить дактилоскопію особи, стосовно якої порушено клопотання про надання статусу біженця;

заповнює реєстраційний листок на особу, яка звернулася із заявою про надання їй статусу біженця, та членів її сім'ї, які не досягли вісімнадцятирічного віку, або на дитину, розлучену з батьками, щодо якої заяву про надання їй статусу біженця подав її законний представник;

заповнює інші необхідні документи;

оформлює особову справу;

заносить отримані відомості до централізованої інформаційної системи.

Стаття 12. Попередній розгляд заяв

Орган міграційної служби, до якого надійшла заява іноземця чи особи без громадянства про надання їй статусу біженця, видає заявникові довідку про подання особою заяви про надання їй статусу біженця, протягом трьох робочих днів з дня її реєстрації проводить співбесіду із заявником, оцінює наведені ним в анкеті відомості, інші документи і приймає рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця або про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця.

Під час співбесіди заявникові, який не розуміє українську або російську мову, орган міграційної служби забезпечує перекладача, який перекладає на мову, якою заявник може спілкуватися. Заявник має право залучити перекладача за свій рахунок або за рахунок інших юридичних чи фізичних осіб. Перекладач повинен суворо дотримуватися конфіденційності з обов'язковим оформленням органом міграційної служби розписки про нерозголошення відомостей, що містяться в особовій справі заявника. Співбесіда з дитиною, розлученою з батьками, проводиться в присутності її законного представника, який подав заяву про надання статусу біженця від імені дитини, психолога або педагогічного працівника. На прохання законного представника дитини, розлученої з сім'єю, співбесіда з такою дитиною проводиться в присутності адвоката.

Рішення про оформлення або відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця приймається на підставі письмового висновку працівника, який веде справу, і оформлюється наказом керівника органу міграційної служби.

У разі прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця орган міграційної служби видає заявникові довідку про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, яка є підставою для реєстрації в органі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства і реєстрації фізичних осіб.

Після отримання довідки про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, особа, яка подала заяву про надання статусу біженця, повертає органу міграційної служби довідку про подання особою заяви про надання їй статусу біженця, передає йому на зберігання свій національний паспорт або інший документ, який посвідчує особу, а також документи, що можуть бути доказом наявності умов для набуття нею статусу біженця, і отримує відповідну розписку.

Рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питань щодо надання статусу біженця приймаються за заявами, які є очевидно необґрунтованими, тобто якщо у заявника відсутні умови, передбачені абзацом другим статті 1 цього Закону, а також коли заяви носять характер зловживання, тобто якщо заявник з метою набуття статусу біженця видає себе за іншу особу, а так само за заявами, поданими особами, яким було відмовлено у наданні статусу біженця у зв'язку з відсутністю умов, передбачених для набуття статусу біженця абзацом другим статті 1 цього Закону, якщо зазначені умови не змінилися.

У разі прийняття рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця орган міграційної служби протягом трьох робочих днів з дня його прийняття надсилає інформацію про прийняте рішення до відповідного органу внутрішніх справ та до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції, а також видає заявникові або його законному представникові письмове повідомлення з викладенням причин відмови і роз'ясненням порядку оскарження такого рішення.

Стаття 13. Порядок розгляду заяви після прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця

Розгляд заяви про надання статусу біженця здійснюється органами міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі протягом двох місяців з дня прийняття рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця. У разі потреби строк розгляду може бути продовжено керівником органу міграційної служби за вмотивованим поданням працівника, який розглядає заяву, але не більше ніж до трьох місяців.

Працівником органу міграційної служби проводяться співбесіди із заявником або його законним представником, які мають на меті виявити додаткову інформацію, необхідну для оцінки справжності фактів, повідомлених заявником або його законним представником.

Співбесіда із заявником проводиться за правилами, встановленими частиною другою статті 12 цього Закону.

Орган міграційної служби разом з органами внутрішніх справ, служби безпеки здійснює перевірку наявності обставин, за якими статус біженця не надається відповідно до абзаців другого, третього і четвертого статті 10 цього Закону.

У разі відсутності у заявника документів, що посвідчують особу, або якщо такі документи є підробленими або фальшивими, для встановлення особи заявника органом мігра-

ДЕРЖАВА І ПРАВО

ційної служби разом з відповідними органами внутрішніх справ і служби безпеки згідно з законодавством України проводиться ідентифікація особи.

У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, повідомленої заявником, необхідності у встановленні справжності і дійсності поданих ним документів орган міграційної служби має право звертатися з відповідними запитами до органів внутрішніх справ, служби безпеки, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів стосовно особи, заява якої розглядається.

Орган міграційної служби направляє особу, яка подала заяву про надання їй статусу біженця, на медичне обстеження, що проводиться у порядку, визначеному спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Документи, отримані або підготовлені органом міграційної служби під час розгляду заяви, долучаються до особової справи заявника.

Після вивчення документів, перевірки фактів, повідомлених особою, яка подала заяву про надання їй статусу біженця, орган міграційної служби готує письмовий висновок щодо надання або відмови у наданні статусу біженця.

Особова справа заявника разом з письмовим висновком органу міграційної служби, який розглядав заяву, надсилається до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції для прийняття остаточного рішення за заявою.

Розгляд заяви про надання статусу біженця за відповідним клопотанням заявника може бути припинений.

Стаття 14. Прийняття рішення за заявою про надання статусу біженця

Рішення за заявою про надання статусу біженця приймається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах міграції протягом місяця з дня отримання особової справи заявника та письмового висновку органу міграційної служби, який розглядав заяву. У разі потреби строк прийняття рішення може бути продовжено керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції, але не більше ніж до трьох місяців.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції може вимагати додаткової інформації від органу міграційної служби, який здійснював розгляд заяви.

У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, потреби у встановленні справжності і дійсності документів спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції має право звертатися з відповідними запитам до Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Служби безпеки України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів стосовно особи, особова справа якої розглядається.

Документи, отримані або підготовлені спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах міграції під час прийняття рішення за заявою, долучаються до особової справи заявника.

На основі всебічного вивчення і оцінки всіх документів та матеріалів, що можуть бути доказом наявності умов для набуття статусу біженця, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції приймає рішення про надання статусу біженця або про відмову у наданні статусу біженця.

Статус біженця в Україні надається на період дії обставин, зазначених у абзаці другому статті 1 цього Закону.

Рішення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції протягом трьох робочих днів з дня його прийняття разом з особовою справою заявника надсилається до органу міграційної служби, який розглядав заяву.

Орган міграційної служби протягом семи робочих днів з дня отримання рішення про надання статусу біженця видає кожній особі, яка досягла шістнадцяти років, посвідчення біженця встановленого зразка. Дитині, розлученій з сім'єю, якій надано статус біженця, посвідчення біженця видається до досягнення шістнадцятирічного віку. Під час видачі посвідчення біженця довідка про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, вилучається.

Посвідчення біженця є підставою для реєстрації в органі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб за місцем проживання біженця.

Відомості про членів сім'ї біженця, які не досягли шістнадцятирічного віку, заносяться до посвідчення біженця одного з батьків, а у разі відсутності батьків — діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри, опікунів чи піклувальників, або іншої особи, яка до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження біженця взяла на себе відповідальність за виховання та утримання дітей.

Посвідчення біженця видається строком на один рік. Під час перереєстрації біженця органом міграційної служби за місцем його проживання дія посвідчення продовжується.

Особа, якій надано статус біженця в Україні і яка досягла шістнадцятирічного віку, має право отримати проїзний документ для виїзду за кордон у порядку, встановленому законодавством України. Дитина, яка розлучена з сім'єю, і їй надано статус біженця в Україні, має право за клопотанням її законних представників на отримання проїзного документа для виїзду за кордон до досягнення шістнадцятирічного віку.

Якщо спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції прийняв рішення про відмову у наданні статусу біженця, орган міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі протягом семи робочих днів з дня його отримання надсилає або видає особі, стосовно якої прийнято це рішення, письмове повідомлення з викладенням причин відмови і роз'ясненням порядку оскарження такого рішення. Довідка про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця, вилучається, про що орган міграційної служби протягом трьох робочих днів інформує орган внутрішніх справ за місцем проживання заявника і відповідний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб. Національний паспорт та інші документи, що перебували на зберіганні в органі міграційної служби, повертаються власникові.

Особа, яка отримала повідомлення про відмову у наданні статусу біженця і не використала права на його оскарження, повинна залишити територію України в установленний строк, якщо вона не має інших законних підстав для перебування в Україні.

Стаття 15. Втрата і позбавлення статусу біженця

Статус біженця втрачається, якщо особа:

- 1) добровільно знову скористалася захистом країни громадянської належності (підданства);
- 2) набула громадянство України або добровільно набула громадянство, яке мала раніше, або набула громадянство іншої держави і користується її захистом;
- 3) добровільно повернулася до країни, яку вона залишила чи за межами якої перебувала внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань;
- 4) будучи особою без громадянства, може повернутися в країну свого попереднього постійного проживання, оскільки обставини, за яких було надано статус біженця, більше не існують;
- 5) отримала притулок чи дозвіл на постійне проживання в іншій країні;
- 6) не може більше відмовлятися від користування захистом країни своєї громадянської належності, оскільки обставини, на підставі яких особі було надано статус біженця, більше не існують.

Положення пункту 4 частини першої цієї статті не поширюються на біженця, якщо він може навести достатні обґрунтування, які випливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови повернутися в країну свого попереднього постійного проживання.

Положення пункту 6 частини першої цієї статті не поширюються на біженця, якщо він може навести достатні обґрунтування, які випливають з попередніх переслідувань, для своєї відмови користуватися захистом країни своєї громадянської належності.

Особа позбавляється статусу біженця, якщо вона займається діяльністю, що становить загрозу національній безпеці, громадському порядку, здоров'ю населення України.

Підставою для подання органу міграційної служби про втрату статусу біженця може бути особиста заява особи, якій надано статус біженця в Україні, або клопотання органу внутрішніх справ, Служби безпеки України, іншого органу державної влади.

Підставою для подання органу міграційної служби про позбавлення статусу біженця може бути клопотання органу внутрішніх справ, Служби безпеки України, іншого органу державної влади.

Органи міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі за наявності підстав, зазначених у частинах першій та четвертій цієї статті, вносять до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції подання про втрату або позбавлення статусу біженця за власною ініціативою.

У поданні про втрату або позбавлення статусу біженця мають бути викладені обставини та долучені документи, що підтверджують наявність підстав для втрати або позбавлення статусу біженця.

Рішення про втрату або позбавлення статусу біженця приймається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах міграції за поданням органу міграційної служби за місцем проживання біженця протягом місяця з дня отримання подання та його особової справи. У разі потреби строк прийняття рішення може бути продовжено керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції, але не більше ніж до трьох місяців.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції може вимагати додаткової інформації від органу міграційної служби, який вніс подання.

У разі виникнення сумнівів щодо достовірності інформації, викладеної у поданні, потреби у встановленні справжності і дійсності документів спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції має право звертатися з відповідними запитами до Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Служби безпеки України, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян, які можуть сприяти встановленню справжніх фактів стосовно особи, питання про втрату або позбавлення статусу біженця якої вирішується.

Подання щодо втрати та позбавлення статусу біженця, документи, отримані або підготовлені під час розгляду подання, додаються до особової справи біженця.

На основі всебічного вивчення і оцінки документів та матеріалів спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції приймає рішення про втрату або позбавлення статусу біженця або про відсутність підстав для втрати або позбавлення статусу біженця.

Рішення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції протягом трьох робочих днів з дня його прийняття разом з особовою справою біженця надсилається до органу міграційної служби за місцем проживання особи.

Орган міграційної служби за місцем проживання особи, стосовно якої прийнято рішення про втрату або позбавлення статусу біженця протягом семи робочих днів з дня його отримання надсилає або видає їй письмове повідомлення з викладенням причин такого рішення і роз'ясненням порядку його оскарження. Національний паспорт та інші документи, що перебували на зберіганні в органі міграційної служби, повертаються власникові. Посвідчення біженця та проїзний документ біженця для виїзду за кордон вилучаються або визнаються недійсними, про що орган міграційної служби протягом трьох робочих днів інформує орган внутрішніх справ за місцем проживання особи і відповідний орган спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб.

Особа, яка не використала права на оскарження рішення про втрату або позбавлення її статусу біженця, повинна залишити територію України в установлений строк, якщо вона не має інших законних підстав для перебування в Україні.

Стаття 16. Оскарження рішень щодо статусу біженця

Рішення органу міграційної служби в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі про відмову в прийнятті заяви про надання статусу біженця, про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця протягом семи робочих днів з дня отримання повідомлення про відмову можуть бути оскаржені до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції, а так само до суду, в установленому законом порядку.

Рішення спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції про відхилення скарги про відмову у прийнятті заяви про надання статусу біженця, про відхилення скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, про відмову у наданні, втрату або позбавлення статусу біженця можуть бути оскаржені у встановленому законом порядку до суду.

Спеціально уповноважений центральний орган виконав-

чої влади у справах міграції після реєстрації скарги про відмову в прийнятті заяви про надання статусу біженця або скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця видає особі, стосовно якої подано одну із зазначених скарг, через відповідний орган міграційної служби довідку про прийняття скарги до розгляду.

Якщо особа або її законний представник оскаржує рішення органу міграційної служби про відмову в прийнятті заяви про надання статусу біженця чи про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, відповідний орган міграційної служби видає особі, стосовно якої оскаржується рішення, довідку про звернення до суду. У разі оскарження особою чи її законним представником рішень спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади про відхилення скарги про відмову в прийнятті заяви про надання статусу біженця або скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, або про відмову в наданні статусу біженця, або про втрату чи про позбавлення статусу біженця в судовому порядку спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції через відповідний орган міграційної служби видає особі, стосовно якої оскаржується одне із зазначених рішень, довідку про звернення до суду.

Зазначені довідки є підставою для реєстрації в установленому порядку в органі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб за місцем проживання заявника на час розгляду скарги.

Рішення за скаргою приймається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах міграції протягом місяця з дня отримання особової справи. У разі потреби строк прийняття рішення може бути продовжено керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції, але не більше ніж до трьох місяців.

Особа, скарга якої розглядається, або законний представник такої особи має право бути запрошеним для участі у розгляді їх скарги.

Якщо спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції або суд прийняв позитивне рішення за скаргою заявника, орган міграційної служби протягом семи робочих днів з дня його отримання приймає рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, вилучає довідку про прийняття скарги до розгляду або про звернення до суду і видає заявникові довідку про особу, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання їй статусу біженця.

Якщо особа, яка отримала повідомлення про відхилення скарги про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця і не використала права на його оскарження до суду, вона повинна залишити територію України в установлений строк, якщо вона не має інших законних підстав для перебування в Україні.

У разі прийняття судом рішення про задоволення скарги особи про відмову в наданні, втрату або позбавлення статусу біженця спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у справах міграції протягом семи робочих днів з дня його отримання приймає відповідне рішення і повідомляє про це орган міграційної служби за місцем проживання заявника.

Стаття 17. Відповідальність посадових і службових осіб за порушення законодавства про біженців

Посадові і службові особи, які порушують цей Закон, несуть відповідальність у порядку, передбаченому законами України.

Розділ IV. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БІЖЕНЦІВ

Стаття 18. Права та обов'язки особи, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця

Особа, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, має право на:

- тимчасове працевлаштування, навчання, медичну допомогу у порядку, встановленому законодавством України;
- проживання у родичів, у готелі, піднайом житлового приміщення або користування житлом, наданим у пункті тимчасового розміщення біженців;
- правову допомогу.

Особа, стосовно якої прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, зобов'язана:

- подати до відповідного органу міграційної служби відомості, необхідні для вирішення питання щодо надання статусу біженця;

- у разі одержання направлення органу міграційної служби відбутися до визначеного місця тимчасового проживання і протягом трьох робочих днів зареєструватися у відповідному органі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб;

- проходити медичне обстеження на вимогу органів міграційної служби;

- з'являтися до відповідного органу міграційної служби у визначений ним строк;

- повідомляти органу міграційної служби, до якого було подано заяву, про свої виїзди за межі території адміністративно-територіальної одиниці України, на яку поширюються повноваження цього органу.

Стаття 19. Правовий статус осіб, яким надано статус біженця в Україні

Особи, яким надано статус біженця в Україні, є іноземцями чи особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. Такі особи користуються тими ж правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, — за винятками, встановленими Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 20. Права особи, якій надано статус біженця

Особа, якій надано статус біженця, має рівні з громадянами України права на:

- пересування, вільний вибір місця проживання, вільне залишення території України, за винятком обмежень, які встановлюються законом;
- працю;
- підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом;
- охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування;
- відпочинок;
- освіту;
- свободу світогляду і віросповідання;
- направлення індивідуальних чи колективних письмових

звернень або особисте звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб цих органів;

- володіння, користування і розпорядження своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності;

- оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб;

- звернення за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

- правову допомогу.

Особа, якій надано статус біженця в Україні, має рівні з громадянами України права у шлюбних та сімейних відносинах.

Особа, якій надано статус біженця в Україні, має право на одержання грошової допомоги, пенсії та інших видів соціального забезпечення в порядку, встановленому законодавством України, та користування житлом, наданим у місці проживання.

Особа, якій надано статус біженця в Україні, користується іншими правами і свободами, які передбачені Конституцією та законами України.

Стаття 21. Обов'язки особи, якій надано статус біженця в Україні

Особа, якій надано статус біженця в Україні, зобов'язана:

- повідомляти протягом десяти робочих днів органу міграційної служби за місцем проживання про зміни прізвища, складу сім'ї, сімейного стану, місця проживання, набуття громадянства України або іншої держави, надання притулку або дозволу на постійне проживання в іншій державі;

- у разі зміни місця проживання і переїзду до адміністративно-територіальної одиниці України, на яку поширюється компетенція іншого органу міграційної служби, знятися з обліку і стати на облік у відповідному органі міграційної служби за новим місцем проживання. Взяття на облік у органи міграційної служби за новим місцем проживання є підставою для реєстрації у відповідному органі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань громадянства та реєстрації фізичних осіб;

- проходити щорічну перереєстрацію у строки, встановлені органом міграційної служби за місцем проживання.

Стаття 22. Права та обов'язки особи, якій відмовлено в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, у наданні статусу біженця та яка втратила або позбавлена статусу біженця

Особа, якій відмовлено в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця за відсутності умов, зазначених у абзаці другому статті 1 цього Закону, у разі виникнення зазначених умов може повторно звернутися із заявою про надання статусу біженця.

Особа, стосовно якої прийнято рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, про відмову у наданні, втрату або позбавлення статусу біженця і яка оскаржує відповідне рішення до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах міграції або до суду, до прийняття рішення за скаргою має права та обов'язки, передбачені статтею 18 цього Закону.

Особа, яка отримала повідомлення суду про підтвердження рішення про відмову в оформленні документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця чи у наданні статусу біженця, або втрату чи позбавлення статусу біженця, повинна залишити територію України в установлений строк, якщо вона не має інших законних підстав для перебування в Україні.

Розділ V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 23. Міжнародне співробітництво з метою захисту прав біженців

Україна співпрацює з іншими державами, Управлінням Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, іншими міжнародними організаціями з метою усунення причин виникнення проблеми біженців, поліпшення їх матеріального становища і вдосконалення правового статусу, а також повернення біженців у країну їх громадянської належності (підданства) або попереднього постійного проживання.

Міжнародне співробітництво у розв'язанні проблем біженців здійснюється на основі міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Розділ VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. З набранням чинності цим Законом визнати такими, що втратили чинність:

1) Закон України «Про біженців» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 16, ст. 90);

2) Постанову Верховної Ради України від 24 грудня 1993 року «Про порядок введення в дію Закону України «Про біженців» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 16, ст. 91).

3. Особи, яким було надано статус біженця в Україні до набрання чинності цим Законом, вважаються такими, яким надано статус біженця на період дії обставин, зазначених у абзаці другому статті 1 цього Закону. Таким особам до закінчення тримісячного строку з моменту надання їм статусу біженця строк дії посвідчень біженця продовжується на один рік, якщо обставини, зазначені в абзаці другому статті 1 цього Закону, продовжують існувати. Зазначені особи користуються всіма правами і виконують всі обов'язки, які передбачені цим Законом, а також користуються іншими правами і свободами, які передбачені Конституцією та законами України.

4. Заяви про надання статусу біженця, що були подані до набрання чинності цим Законом, розглядаються у встановленому ним порядку.

5. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

6. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

- підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

- забезпечити приведення центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, які регулюють питання, пов'язані з біженцями, у відповідність з цим Законом.

Президент України

Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 червня 2001 року.
№ 2557-III

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести такі зміни до Закону України «Про прокуратуру» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст. 793; 1993 р., № 22, ст. 229, № 50, ст. 474; 1995 р., № 11, ст. 71):

1. У статті 1:

у назві статті слово «Вищий» замінити словом «Прокурорський»;

у тексті статті слово «Вищий» замінити словом «Прокурорський», слова «державними комітетами, відомствами, іншими» — словами «та іншими центральними органами виконавчої влади», слова «Урядом Автономної Республіки Крим» — словами «Радою міністрів Автономної Республіки Крим», а слова «народних депутатів» та «і розпорядчими» виключити.

2. Статтю 2 викласти у такій редакції:

«Стаття 2. Генеральний прокурор України Генеральний прокурор України призначається на посаду за згодою Верховної Ради України та звільняється з посади Президентом України. Генеральний прокурор України не менш як один раз на рік інформує Верховну Раду України про стан законності. Верховна Рада України може висловити недовіру Генеральному прокуророві України, що має наслідком його відставку з посади.

Генеральний прокурор України звільняється з посади також у разі:

закінчення строку, на який його призначено;

неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

порушення вимог щодо несумісності;

набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

припинення його громадянства;

подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням.

Строк повноважень Генерального прокурора України та підпорядкованих йому прокурорів — п'ять років».

3. У статті 4 слово «вищого» замінити словом «прокурорського», слова «територіального громадського самоврядування» — словами «самоорганізації населення», а слова «народних депутатів» виключити.

4. Статтю 5 викласти у такій редакції:

«Стаття 5. Функції прокуратури

Прокуратура України становить єдину систему, на яку відповідно до Конституції України та цього Закону покладаються такі функції:

1) підтримання державного обвинувачення в суді;

2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;

3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;

4) нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

На прокуратуру не може покладатися виконання функцій, не передбачених Конституцією України і цим Законом».

5. У частині першій статті 7 перше речення, а також слово «інших» у другому реченні виключити, а слово «управління» замінити словами «органів місцевого самоврядування».

6. У статті 9:

у частині першій слова «її Президії, постійних комісій та інших органів Верховної Ради України» замінити словами «та її органів», слова «комітетів та відомств» — словами «та інших центральних органів виконавчої влади», а слова «Конституційного Суду України», «його Президії» виключити;

у частині другій слова її Президії, постійних комісій та інших органів Верховної Ради, Уряду Автономної Республіки Крим, його Президії» замінити словами «та її органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим», а слова «народних депутатів» виключити;

у частині третій слова «місцевих органів управління» замінити словами «органів місцевого самоврядування», а слова «народних депутатів» виключити;

у частині четвертій слова «народних депутатів» виключити.

7. Статтю 10 викласти у такій редакції:

«Стаття 10. Координація діяльності по боротьбі із злочинністю

Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори координують діяльність по боротьбі із злочинністю органів внутрішніх справ, органів служби безпеки, органів податкової міліції, органів митної служби та інших правоохоронних органів.

У цілях забезпечення координації діяльності органів, вказаних у частині першій цієї статті, прокурор скликає координаційні наради, організує робочі групи, витребує статистичну та іншу необхідну інформацію, а також бере участь в організації нарад Координаційного комітету по боротьбі з організованою злочинністю та корупцією при Президенті України».

8. У частині четвертій статті 12 слова «а в передбачених законом випадках — « замінити словом «або».

9. У частині другій статті 13 слова «Чорноморського флоту та» виключити.

10. Частину третю статті 15 виключити.

11. Частину третю статті 18 викласти у такій редакції:

«Рішення колегій доводяться до відома працівників органів прокуратури. В разі розбіжностей між прокурором і колегією він проводить в життя своє рішення, але зобов'язаний

доповісти про це Генеральному прокурору України. Члени колегії можуть повідомити свою особисту думку Генеральному прокурору України, що може бути підставою для розгляду цих розбіжностей на колегії Генеральної прокуратури України».

12. Назву глави 1 розділу III викласти у такій редакції:

«Глава 1. Нагляд за додержанням і застосуванням законів».

13. У назві та абзаци першому частини першої статті 19 «загального нагляду» замінити словами «нагляду за додержанням і застосуванням законів».

14. У статті 20:

у частині першій:

абзац перший викласти у такій редакції:

«При здійсненні прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів прокурор має право»;

у пункті 1 слова «державних органів, органів місцевого та регіонального самоврядування» замінити словами «органів державної влади органів місцевого самоврядування»;

у частині другій:

у пункті 1 слова «Уряду Автономної Республіки Крим» замінити словами «Ради міністрів Автономної Республіки Крим», слова «державних комітетів і відомств» — словами «та інших центральних органів виконавчої влади», а слова «народних депутатів» та «і розпорядчих» виключити;

у пункті 2 слова «народних депутатів» виключити.

15. Частину третю статті 22 викласти у такій редакції:

«Орган чи посадова особа можуть оскаржити припис вищестоящому прокурору, який зобов'язаний розглянути скаргу протягом десяти днів, або до суду».

16. Назву глави 2 викласти у такій редакції:

«Глава 2. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство».

17. У статті 29:

у назві слова «за законністю в діяльності органів, що ведуть боротьбу з злочинністю» виключити;

у частині першій слова «дізнання, попереднього слідства та іншими органами, що ведуть боротьбу з злочинністю» замінити словами «які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство».

18. Назву статті 30 викласти у такій редакції:

«Стаття 30. Нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і досудове слідство».

19. Статтю 31 виключити.

20. У статті 32 слова «дізнання і попереднього слідства» замінити словами «які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання і досудове слідство».

21. Назву глави 3 викласти у такій редакції:

«Глава 3. Підтримання державного обвинувачення та представництво інтересів громадянина або держави в суді».

22. Доповнити главу 3 статтею 36 у такій редакції:

«Стаття 36. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді

Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді полягає у здійсненні прокурорами від імені держави процесуальних та інших дій, спрямованих на захист у суді інтересів громадянина або держави у випадках, передбачених законом.

Підставою представництва у суді інтересів громадянина є його неспроможність через фізичний чи матеріальний стан або з інших поважних причин самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження, а інтересів держави — наявність порушень або загрози порушень економічних, політичних та інших державних інтересів внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб, що вчиняються у відносинах між ними або з державою.

Формами представництва є:

звернення до суду з позовами або заявами про захист прав і свобод іншої особи, невизначеного кола осіб, прав юридичних осіб, коли порушуються інтереси держави, або про визнання незаконними правових актів, дій чи рішень органів і посадових осіб;

участь у розгляді судами справ;

внесення апеляційного, касаційного подання на судові рішення або заяви про їх перегляд за нововиявленими обставинами.

З метою вирішення питання наявності підстав для внесення касаційного подання у справі, розглянутий без участі прокурора, прокурор має право знайомитися з матеріалами справи в суді, робити виписки з неї, отримувати копії документів, що знаходяться у справі.

Прокурор самостійно визначає підстави для представництва у судах, форму його здійснення і може здійснювати представництво в будь-якій стадії судочинства в порядку, передбаченому процесуальним законом».

23. У назві та тексті статті 37 слова «касаційне», «касаційного» і «касаційні» замінити відповідно словами «апеляційне, касаційне», «апеляційного, касаційного» і «апеляційні, касаційні».

24. Статті 38 і 39 виключити.

25. Назву і частину першу статті 40 викласти у такій редакції:

«Стаття 40. Зміна апеляційного, касаційного та окремого подання, відкликання справи із

суду

Апеляційне, касаційне і окреме подання на вирок, рішення, ухвалу і постанову суду можуть бути доповнені або змінені прокурором, який їх вніс, а також прокурором вищого рівня до початку розгляду справи судом».

26. Статтю 41 виключити.

27. Назву глави 4 викласти у такій редакції:

«Глава 4. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян».

28. У статті 49:

у частині першій слова «Президією Верховної Ради України або» виключити;

у частинах п'ятій, шостій та сьомій слова «народних депутатів» виключити.

29. Статтю 50 викласти у такій редакції:

«Стаття 50. Пенсійне забезпечення прокурорів і слідчих

Прокурори і слідчі зі стажем роботи не менше 20 років, у тому числі зі стажем роботи на посадах прокурорів і слідчих прокуратури не менше 10 років, мають право на пенсійне забезпечення за вислугу років незалежно від віку. Пенсія призначається в розмірі 80 відсотків від суми їхньої місячної (чинної) заробітної плати, до котрої включаються всі види оплати праці, на які нараховуються страхові внески, одержуваної перед місяцем звернення за призначенням пенсії. За кожен повний рік роботи понад 10 років на цих посадах пенсія збільшується на 2 відсотки, але не більше 90 відсотків від суми місячного (чинного) заробітку.

Розмір виплат (крім посадових окладів, надбавок за класні чини, вислугу років), що включаються в заробіток для обчислення пенсії, визначається за вибором того, хто звернувся за пенсією, за останні 24 календарні місяці роботи, яка дає право на даний вид пенсії, підряд перед зверненням за пенсією або за будь-які 60 календарних місяців такої роботи підряд перед зверненням за пенсією незалежно від наявності перерв протягом цього періоду на даній роботі.

Середньомісячна сума зазначених виплат за 24 та 60 календарних місяців визначається шляхом ділення загальної суми цих виплат за 24 календарні місяці роботи підряд перед зверненням за пенсією чи за 60 календарних місяців роботи підряд відповідно на 24 або на 60. Коригування зазначених виплат проводиться шляхом застосування коефіцієнта загального підвищення розмірів посадового окладу, надбавок до нього за класний чин. Посадовий оклад, надбавки за класний чин та вислугу років при призначенні пенсії враховуються в розмірах, встановлених на день звільнення з роботи, що дає право на даний вид пенсії.

Працівникам, які не мають вислуги 20 років, якщо стаж служби в органах прокуратури становить не менше 10 років, після досягнення чоловіками 55 років при загальному стажі роботи 25 років і більше, а жінками — 50 років при загальному стажі роботи 20 років і більше, пенсія призначається у розмірі, пропорційному кількості повних років роботи на прокурорських посадах з розрахунку 80 відсотків місячного заробітку за 20 років вислуги. За кожний рік загального стажу понад 25 років для чоловіків і 20 років для жінок пенсія збільшується на один відсоток місячного заробітку, з якого вона обчислюється.

До 20-річного стажу роботи, що дає право на пенсію за вислугою років, зараховується час роботи на прокурорських посадах, перелічених у статті 56 цього Закону, в тому числі у військовій прокуратурі, стажистами в органах прокуратури, слідчими, суддями, на посадах начальницького складу органів внутрішніх справ, офіцерських посадах Служби безпеки України, посадах державних службовців, які займають особи з вищою юридичною освітою, в науково-навчальних закладах Генеральної прокуратури України працівникам, яким присвоєно класні чини, на виборних посадах у державних органах, на посадах в інших організаціях, якщо працівники, що мають класні чини, були направлені туди, а потім повернулися в прокуратуру, строкова військова служба, половина строку навчання у вищих юридичних навчальних закладах, частково оплачувана відпустка жінкам по дитиною до досягнення нею трьох років.

До пенсії за вислугу років, призначеної згідно з цією статтею, встановлюються надбавки на утримання непрацездатних членів сім'ї та на догляд за одиноким пенсіонером у розмірах і за умов, передбачених статтею 21 Закону України «Про пенсійне забезпечення».

Право на пенсію за вислугу років мають особи, які безпосередньо перед зверненням за призначенням такої пенсії працюють в органах прокуратури чи в науково-навчальних закладах Генеральної прокуратури України, а також особи, звільнені з прокурорсько-слідчих посад органів прокуратури за станом здоров'я, у зв'язку із скороченням чисельності або штату працівників та у зв'язку з обранням їх на виборні посади органів державної влади чи органів місцевого самоврядування.

Прокурорам і слідчим, що визнані інвалідами I або II групи, призначається пенсія по інвалідності в розмірах, передбачених частиною першою цієї статті, за наявності стажу роботи в органах прокуратури не менше 10 років.

числі на умовах, передбачених статтею 37 Закону України «Про державну службу». Військові прокурори і слідчі військових прокуратур при звільненні з військової служби мають право на одержання пенсії відповідно до цієї статті або на одержання пенсії, встановленої законом для військовослужбовців.

Особи, звільнені з роботи в порядку дисциплінарного стягнення з позбавленням класного чину або позбавлені класного чину за вироком суду, втрачають право на пенсійне забезпечення за вислугою років. Права на одержання пенсії, передбаченої цією статтею, позбавляються також особи, звільнені з роботи у зв'язку з засудженням за умисний злочин, вчинений з використанням свого посадового становища, або вчиненням корупційного діяння.

Пенсії за вислугу років відповідно до цієї статті призначаються органами соціального захисту населення і виплачуються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Обчислення (перерахунок) пенсій провадиться за документами пенсійної справи та документами, додатково поданими пенсіонерами, виходячи з розміру місячного заробітку за відповідною посадою, з якої особа вийшла на пенсію, станом на час звернення за призначенням або перерахунком.

За пенсіонерами і членами їхніх сімей зберігаються пільги і гарантії соціального захисту, передбачені цим Законом та іншими законами. Пенсіонери і члени їхніх сімей, що проживають разом із ними, мають також право на медичне обслуговування в тих медичних закладах, в яких вони перебували на обліку до виходу на пенсію працівника прокуратури.

Пенсія, призначена відповідно до цієї статті, виплачується у повному розмірі незалежно від заробітку (прибутку), одержуваного після виходу на пенсію. Прокурори і слідчі прокуратури, яким призначено пенсію за вислугу років і які працюють на прокурорсько-слідчих посадах, мають право одержувати заробітну плату відповідно до законодавства.

Прокурорам і слідчим у разі виходу на пенсію за вислугою років чи по інвалідності виплачується грошова допомога без сплати податку у розмірі місячного заробітку, з якого обчислена пенсія, за кожен повний рік роботи прокурором, слідчим прокуратури чи на посадах у науково-навчальних закладах прокуратури.

Членам сімей прокурора або слідчого (батькам, дружині, чоловіку, дітям, які не досягли 18 років або старшим цього віку, якщо вони стали інвалідами до досягнення ними 18 років, а тим, які навчаються, — до закінчення навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23-річного віку), які були на його утриманні на момент смерті, призначається пенсія на випадок втрати годувальника, за наявності у нього стажу роботи в органах прокуратури не менше 10 років, у розмірі 60 відсотків від середньомісячного (чинного) заробітку на одного члена сім'ї, 80 відсотків — на двох і більше членів сім'ї.

Призначені працівникам прокуратури пенсії перераховуються у зв'язку з підвищенням заробітної плати відповідних категорій прокурорсько-слідчих працівників. Перерахунок призначених пенсій провадиться з першого числа місяця, що йде за місяцем, в якому настали обставини, що тягнуть за собою зміну розміру пенсії. Якщо при цьому пенсіонер набув права на підвищення пенсії, різницю в пенсії за минулий час може бути виплачено йому не більш як за 12 місяців. Перерахунок пенсій провадиться з урахуванням фактично отримуваних працівником виплат і умов оплати праці, що існували на день його звільнення з роботи.

Положення цієї статті поширюються також на пенсіонерів з числа працівників прокуратури, яким до набрання чинності цим Законом призначена пенсія за віком, вислугою років або за інвалідністю безпосередньо з прокурорсько-слідчих посад і посад у науково-навчальних закладах, незалежно від часу виходу на пенсію, за умови наявності у них стажу роботи, передбаченого цією статтею.

На ветеранів війни, які мають необхідний стаж роботи для призначення пенсії за вислугою років, дія цієї статті поширюється незалежно від того, з яких підприємств, установ чи організацій вони вийшли на пенсію».

30. У частині третій статті 52 слова «народних депутатів» виключити.

31. У статті 55 слова «Президія Верховної Ради України» замінити словами «Кабінет Міністрів України».

II. Перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію нагляду за додержанням і застосуванням законів та функції попереднього слідства — до введення в дію законів, що регулюють діяльність державних органів щодо контролю за додержанням законів, та до формування системи досудового слідства і введення в дію законів, що регулюють її функціонування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 12 липня 2001 року.
№ 2663-III.

Згідно з Регламентом ВР України, закони та інші акти, надруковані в «Голосі України», є офіційною публікацією.

Їдете на Стрілку — пред'явіть документ

Літній відпочинок

Спекотне повітря і запилений асфальт заштовхують людей у задумливі потяги та автобуси і несуть на південь. До синіх хвиль і золотих пісків. Заради південної засмаги наш громадянин готовий витримати все: і довгі черги за квитками, і довгу дорогу на колесах, і довгі блукання містом у пошуках кутка, що здають для відпочивальників. За блаженку розкладку в сарайчику, де жили кури, вони готові платити чималеньку суму, аби лише за кілометр чи два був піщаний пляж.

Цього року на узбережжі Азовського моря та Арабатській Стрілці, котра завжди вважалася найдоступнішим і найтеплішим курортом Херсонщини й України, таким відпочивальникам доведеться тіснитися. І розкошелюватися на 5—10 гривень, залежно від умов та віддаленості від моря. А ще від того, поселитесь ви в самому Генічеську, «центри цивілізації» чи в селах на Арабатці: Стрілковому, Приозерному, Генгорці та інших.

Утомлений від життєвого «замоту» городянин насамперед шукає місця, де скупатися. Генічеські пляжі — безплатні, доступні кожному.

Якщо ви приїдете на авто, то на в'їзді в місто справлять курортний збір 1 грн. 50 коп. з кожного, хто перебуває в машині віком старше 16 років. Хочете зекономити — хай пасажирі виходять і йдуть пішки. Не загубіть квитанцію про оплату — при в'їзді на Стрілку достатньо пред'явити цей документ, щоб не платити ще раз. Із тих, хто в'їжджає в місто вже з путівкою на проживання в пансіонаті чи на базі відпочинку, курортний збір не справляють. Реєстрацію відпочивальників паспортною службою, як колись, для громадян України скасовано, а іноземців з 1 липня реєструють на в'їзді в країну.

Якщо ви прибули без путівки, можна придбати її на місці, але зважте, що в липні—серпні («пікові» місяці) путівки переважно продано за попередніми угодами. Проживати вам запропонують у капітальних корпусах або в окремих дерев'яних будиночках. Вартість — від 35 до 55 грн. за добу, включаючи триразове харчування. Дітям до 12 років — трохи дешевше. Можна харчуватися за готівку. Якщо ви оселитесь в будиночку без харчування, це обійдеться: у 2-місному — 16 грн., 3-місному — 22 грн., 4-місному — 28,50 грн. Для автономного харчоблоку вам знадобиться холодильник —3 грн. за добу, електроплита — 3 грн. Стоянка автомобіля — теж 3 грн. Телевізор не передбачений. Аби не чути торохкотіння холодильника та не «грітися» біля розжареної електроплитки, можна придбати талони на харчування за 15—20 гривень для однієї людини.

Хоча до моря їдемо не їсти, та все ж питання це не другорядне. Тож, не зайве звернути увагу на ціни. Станом на середину липня на міському ринку вони були такі: картопля — 60 коп., огірки — 1,7 грн., помідори — 2,5 грн., олія

— 3,5 грн., цибуля — 80 коп., молоко — 1 грн. Окрема річ — риба. Приїжджим здається, що вона тут вулицями пішки ходить. Залежно від розміру, низка сушених бичків «до пива» (10 штук) коштує від 1,5 до 3,5 грн., свіжих — 2,5 грн. за кілограм, пеленгас — 7 грн., осетр — 15, камбала —8. Курс долара на узбережжі коливається від 5,34 до 5,36.

Азовське море тепле й зручне для відпочинку з дітьми. Для них працюють гіркі розваг на пляжі, котрі розоряють батьків на 1—2 грн. за спуск. Своєрідним «висмоктувачем» гаманця є різноманітний водний «транспорт», від якого не відженеш дитвору. Для інформації: година катання на катамарані коштує 5 грн.

Хто приїхав на Азов попляжитися, але полюбляє подорожувати, будь ласка, різноманітні туристичні фірми й фірмочки пропонують екскурсії до Ялти, Бахчисарая, Севастополя, на один-два дні. Ціни — від 55 до 100 грн. з людини. Та перебуваючи на Херсонщині, неодмінно відвідайте всесвітньо відомий заповідник «Асканія-Нова». Це і ближче, і дешевше. На вас чекає недо-

торкана природа, екзотичні птахи, звірі та рослини, ковиловий степ із табунами коней, зебр, бізонів, і, звичайно ж, віковічні скіфські баби (чоловікам не спокушатися: баби — кам'яні).

Автотуристам не завадить знати, що ціни на бензин, на думку іногородніх водіїв, на херсонських заправках дещо відрізняються від середніх по країні і навіть від кримських — у бік збільшення.

Вода в Азовському морі — 27 градусів, повітря чисте й гаряче, пісок — до 50 градусів. Медузи? Є, звичайно, де ж дінуться. І зустрічі з ними — безплатні.

Робота Генічеського бюро подорожей та екскурсій здивувала активністю його керівника. Але серйозну конкуренцію йому становлять приватні турфірми — ціни нижчі.

Важко сказати, піде цей «прейскурант» комусь на користь чи навпаки. Відпочинок — справа особиста.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон — Генічеськ, Арабатська Стрілка.

Фото
Ігоря АЛЬПЕРТА.

Дві війни Івана Вонсача

Пам'ять

Іван Антонович Вонсач, автор листа до редакції, зацікавив мене своєю долею, нашто фактом: Велика Вітчизняна для нього розпочалася 22 червня 1941-го о п'ятій годині, а закінчилася 9 травня 1945-го.

Та послання своє в газету житель Морщина присвятив не розповіді про нелегке життя-буття. Чим і заінтригував: практично кожен наш дописувач багато розповідає про себе, а трішки про наболіле. Колишній вчитель про себе скромно промовчав, а написав рецензію на книжку Ю. Канигіна «Путь Ариев» і дуже просив надрукувати його побажання. Твір, на його думку, повинні вивчати в школах, середніх і вищих навчальних закладах.

Книжка справді варта того, і про неї ми довгенько говорили з Іваном Антоновичем.

Непомітно розмова перейшла на особистості в історії — Вонсач, до речі, викладав її майже півстоліття з перервою на війну.

Попрошавшись з господарем, спіймав себе на невтішний думці: на прикладі його життя можна вчити історію країни радянського періоду, але вонсачів стає дедалі менше. А історію вже не раз прагнули переписати...

«Куркуль» дратував комітетників

Іванко народився на Вінниччині в сім'ї заможного селянина. Батько його ще 1903 року закінчив три класи початкового народного училища, тобто мав на той час неабияку освіту. До речі, вищу, ніж да-

вала церковно-приходська школа.

У Вонсачів було близько чотирьох десятин землі, три корови, до того ж господар був гоноровим, що в сукупності вельми дратувало комітет незаможних селян.

— 21 серпня 1931 року батька на 11 років позбавили волі за невиконання хлібозаготовок, — розповідав Іван Антонович, вчергове дивуючи мене своєю пам'яттю. —Впевнений, це була розправа над незалежним селянином.

Мабуть, так і було, бо судили Вонсача поспішно, явно «на замовлення», як тепер кажуть. Не дочекавшись, поки він збере весь урожай (у полі ще дозрівали гречка й кукурудза), його викликали в сільраду, де зібралися односельці.

Забрали «куркуля» одразу після показового суду. Конфіскували хату, землю, скотину і комори. А дружину з 12-річним Іванком і його братом, який помер з голоду в 1933-му, вигнали геть. «Ворогами народу» жили вони у матиного брата до 1935-го, коли влада змилостивилася і віддала півхати. Незважаючи на «статус» хлопця, директор місцевої школи взяв здібного Івана в п'ятий клас, а через два роки він із похвальною грамотою закінчив семирічку.

— Ставши обліковцем у колгоспі, я тільки у 35-му досхожу наївся хліба, — каже Іван Антонович.

Потім юнак за рік опанував програму десятирічки, вступив на історичний факультет і до 1939 року викладав у школі. На 150 крб., пригадує Іван Антонович, можна було вижити, бо кілограм цукру коштував 3,50, чайної ковбаси — 9,80, обід в їдальні — близько трьох крб. Залишалися гроші і матері допомогти.

Оборонні бої 1940-го

У двадцять років Вонсач став солдатом. Завершувався 1939 рік, країна жила в напруженні. Німецькі фашисти поневолили сусідній польський народ, а тут ще й СРСР оголосив війну Фінляндії.

— Нам командири так пояснювали причини війни: мовляв, Радянський Союз пропонував фінам перенести кордон подалі від Ленінграда вглиб своєї території. Взамін віддавав частину радянської землі. Та фінська сторона ігнорувала наші пропозиції і, готуючись до війни, будувала потужні укріплення.

А 28 листопада начебто фіни обстріляли нашу територію, що й стало причиною оголошення війни.

На той час рядовий Вонсач служив кулеметником. У січні 1940-го його частину перевели під Виборг.

— Перше бойове хрещення отримали ми 15 лютого, —згадує ветеран. — Того дня загинули сотні солдатів нашого підрозділу. Тоді я зрозумів, що до війни країна не була готова. Наркомун Дірошилову, якому співали фіраміби, ми вже не вірили. Надто багато голів полягло через його бездарне командування. Але говорити про

це не наслідувалися — у роті було щонайменше три «стукачі».

З великими втратами Виборг навесні взяли бронетанкові війська, а частина Вонсача в наступі так і не побувала.

Від лютого холоду солдатів рятували землянки, теплий одяг і наркомівські 100 грамів.

— Пригадую, йшли через фінські селища. Ми були просто шоковані порядком, який панував в обійстях наших сусідів. Вони, до речі, залишили свої будинки і господарства, але нам суворо заборонялося щось брати. Та й не голодували ми: була гаряча страва, риба, м'ясо.

Зі штиком проти автоматів

Після цієї бліцвійни частину Івана Вонсача перевели на Волинь. Як бувалих бійців їх по сигналу «тривога» кидали звідти то на кордон з Румунією, то повертали до польського під Ківерці. Тут, на річці Буг, червоноармійці почали будувати першу лінію оборони.

— Після трьох місяців розміреного спокійного життя нас кинули на армійські навчання, — розповідає фронтовик. — Про те, як ми «воювали», сказав згодом командувач округу Жуков. Я з хлопцями охороняв стадіон, де влаштували розбір навчань, і чув майбутнього маршала.

А говорив воєначальник про те, що рядовий Вонсач знав ще в окопах під Виборгом: армія не вмiла ані захищатися, ані наступати. А на протилежному березі стояла готова до агресивних дій чи не найсильніша армія світу.

Зимували бійці у Луцьких

царських казармах, а у травні 41-го їх направили на будівництво укріплень другої лінії.

— Початок війни я зустрів у наметі між лініями оборони, де розмістився наш батальйон. Мені перед світанком не спалося, а тут чую стрілянину, гуркіт. Схопилися і за наказом виступили до Бугу, де наші прикордонники прийняли перший бій. Німці, добре озброєні і в гарному настрої, зайняли дороги, село (населення евакуювали ще у 1940-му — Авт.), висоти. На весь батальйон (700 бійців) було лише 15 автоматників. Солдати практично без патронів пішли в штикову атаку і за підтримки наших кулеметів скинули фашистів у Буг. Правда, ненадовго: по наших підрозділах безперервно били і з протилежного берега, і з повітря...

До пізнього вечора бійці ще не знали, що то була не провокація, а наступ по всьому кордону. То була війна.

Закінчилася вона для Івана Вонсача під Прагою. А до того щасливого дня сержант пройшов дорогами Румунії, Угорщини, Чехії. Про те, що довелося йому пережити —розповідати й розповідати. Було все: гіркота поразок у перші місяці боїв, полон, життя під чоботом окупанта і невимовна радість перемоги. А потім — багаторічна праця в школі.

Його, ветерана, хвилює сьогодні одне: чи знатимуть застрашні покоління історію свого народу в неперекрученому вигляді? Чи скажуть їм правду про війни? Війни, учасником яких був і він, Іван Вонсач...

Іван ІЛЛЯШ.

Моршин
Львівської області.

Суто сімейне вбивство

Аномалії

(Початок на 1-й стор.).

— Зізнавайся, навіщо ти вбив свою дружину? — це було перше, що почув один із них від правоохоронців.

— Та ви шо, я ж був за тисячі кілометрів звідси, — ошелешено відповів чоловік, який і справді довідався про страшну новину в далекому Сибіру і шойно прилетів. Онопрієнко залишив кривавий слід у різних регіонах України, тож другий співрозмовник був зовсім з іншої області. Та в міліції його допитували про те саме:

— Розповідай, як і навіщо вбив свою матір?

Третій потерпілий, а враження від міліції ті самі... Та чи варто дивуватися, що пошук підозрюваних починається з найближчих родичів? На Житомирщині (а вона, мабуть, не виняток) кожне третє вбивство — суто сімейне. А якщо взяти нанесення тяжких тілесних ушкоджень, то тут відсоток родинної «теплоти» ще вищий (тяжкі тілесні ушкодження, до речі, нерідко відрізняються від убивства лише тим, що жертва помирає не відразу, а через деякий час). Ось типові рядки з кримінальної хроніки тижня, що їх передає для місцевої преси центр громадських зв'язків УМВС в області: «У власній оселі з ознаками насильницької смерті виявлено житомирянку Н. У вбивстві підозрюється її чоловік». Правоохоронці, яким доводиться мати з цим справу щодня, знають те, чого не помічаємо ми: йде сімейна війна, де багато жертв...

Двоє б'ються — всі мовчать

38-річний житомирянин та його дружина пішли на застілля в сусідній дім. Пили довго, а коли попрощалися, далеко відійти не встигли. Сварка між подружжям зчинилася ще під стінами будинку. Дружина чимось не догодила, і чоловік став жорстоко бити її. Крики чули в будинку, з якого шойно вийшли, та господар був п'яний, а його дружина вирішила не втручатися. Потім товариш зайшов за відром води, бо Н. бив дружину головою об камінь і та втратила свідомість. Як тільки отямилася, чоловік продовжив екзекуцію. Мешканці сусідніх будинків довго чули крики — розправа тривала ще з годину. Та ніхто не тільки сам не втрутився, а й у міліцію не подзвонив. Далі — більше. Коли дружина затихла, чоловік намагався змусити її пересуватися. Нічого не виходило, а допомогти ніхто не хотів. Навіть мати дружини відповіла, щоб самі розбиралися. Він вирішив, що дружині треба... протверезіти, і роздягнув її. Через деякий час сусіди нарешті дозволили внести її, голу, в будинок, поклали на підлогу, прикрили. На ранок вона перестала стогнати. Після розтину з'ясувалося, що на жінці живого місця немає...

От і вся історія.

Попереду ще суд, який буде змушений порпатися в брудній білизні

сімейних стосунків, щоб відміряти обвинуваченому строк покарання. А те, що ця сімейна драма мала закінчитися трагедією, підказує фінал усіх подібних історій, де між жертвою та її катом є третій — алкоголь. Горілка веде до цілковитої деградації особи, коли людське життя — ніщо.

До речі, вбивця зовсім недавно повернувся з місць позбавлення волі. І це теж типово: половину всіх смертей через сімейно-побутові скандали заподіюють особи, які вже відбули термін покарання. В цій історії — ще одна типова обставина: байдужість сусідів, родичів, громадськості. Начальник УМВС у Житомирській області Петро Грозінський називає це найтривожнішим симптомом. «Вбивство, про яке знали заздалегідь» — це не тільки назва відомого роману. Так можна сказати і про фінали сімейних скандалів, кінець яких — труна чи реанімація — передбачити неважко, але всі байдуже спостерігають: не наша, мовляв, справа.

Себе зробила вдовою...

Який вирок можна одержати за вбивство? Зінаїду, яка живе в одному з сіл Коростеньського району, суд засудив до року виправних робіт з врахуванням у дохід держави 15 відсотків заробітку — за перевищення необхідної оборони. Черговий скандал в її сім'ї почався, коли чоловік повернувся з роботи п'яним і став вимагати грошей — випитого йому було мало. Спробувала закритися з дочкою в хаті, та він із сокирою рвався до них через вікно (до речі, раніше було вже таке, що мало вилами її не заколов). Довелося рятуватися в сусідів. Серед ночі спробували повернутися додому. Та чоловік прокинувся і знову захотів провчити дружину. Заступилася дочка, і він переключив свою лютю на неї. Вона закричала від болю. Схопивши магнітофона, Зінаїда лупила ним по голові чоловіка, поки той не відпустив дочку. Кінець — смерть від черепно-мозкової травми...

Уже кожне п'яте «сімейне» вбивство скоюють жінки. І далеко не завжди тоді, коли змушені оборонятися.

У цій сім'ї спочатку все складалося нормально: збудували хату, виховували дітей. Усе пішло шкереберть після того, як господар, втративши роботу, став шукати заробітків за кордоном: там пристрастився до чарки. Дружина дочекалася, поки він заснув після сімейного скандалу, а потім принесла з сараю мотузку, зв'язала його і задушила. Після цього відразу — о третій ночі — пішла до дільничного. Юристи були просто спантеличені: чи не краще і для неї, і для дітей було просто розлучитися? Отаку саму пораду — покинути жінку, до якої пішов у прийоми, давала братові сестра. Та той не послухав, хоч жінка його била і з дому виганяла. Прийшли якось обоє з поминок напідпитку, чоловік ніяк не міг самокрутку скрутити, і з цього — уявіть собі — почався скандал. А закінчився тим, що вона схопила сапу. Експертиза нара-

хувала потім на тілі більше восьми десятків ударів.

«Я тебе породив, я тебе й уб'ю»

Пояснення, які дають убивці на суді, нерідко просто в голові не складаються.

Анатолій, якому вже близько тридцяти, пиячив разом з чоловіком сестри. Його розповідь про те, що сталося далі, коротко — така. Прийшла сестра, стала просити, щоб і її налили. Він відмовив. Коли пішла, випив склянку горілки, схопив мисливську рушницю і зарядив її жаханом: «Сестра мені так допекла, що я вирішив покінчити з собою. Але сестра знову з'явилася, тому я розіслався і пальнув їй у голову».

Дві сестри пиячили в компанії. Посварилися. Як вийшли на вулицю, одна з них, до речі, вже пенсіонерка, схопила з клумби цеглину і вдарила іншу по голові. «Я її хотіла заспокоїти», — виправдовувалася потім. «Заспокоїла» назавжди...

У каналізаційному колекторі виявили труп чоловіка. Вбивць знайшли швидко: ними виявилися дочка та її співмешканець. «Щоб не заважав», — пояснила причину.

Ніде правди діти, такі й подібні факти давно перестали бути сенсацією — статистика свідчить про зростання сімейного насильства. А причин цього довго дошукуватися не треба. Раніше місцева влада намагалася за першої нагоди відправити потенційно небезпечних осіб на примусове лікування. Єдиною проблемою була нестача місць в ЛТП. Потім дійшли висновку: примусове лікування малоефективне. І це, між іншим, правда. Але вже сама ізоляція буйного алкоголика від людей та спиртного була стримуючим чинником. І навіть не так для того, кого лікували, як для тих, хто ще не спився. Тепер ніхто нічого не боїться. А найгірше — значно зросла кількість жінок-алкоголиків. Типовий сюжет із життя: випили вдвох за обідом пляшку самогону, а потім «любошчі» починаються — або він її ногами відлупцює, або вона його ножем штрикне.

А якого бурхливого розквіту набуло самогонування! Хіба треба нагадувати, що всі шкідливі речовини, які містяться в «бімбері», прискорюють деградацію людини? А йдеться, між іншим, про людей, які часто навіть неповної середньої школи не осилили...

Двадцять років тому праця була «справою честі, доблесті, героїства і слави». Тепер 60 відсотків тих, хто скоює «битовуху», ніде не працює і не вчиться. Ізоляція від колективу має один ефект: людина швидше скочується в прірву.

А тоді...

Син погрожував, що вб'є і батька, і 87-річну бабусю. І батько, колишній військовий, сам узяв на себе роль і судді, і прокурора, і ката... Вирок — чотири роки позбавлення волі. Самосуд може свідчити тільки про одне: іншого виходу людина просто не бачила. То є він чи нема?

Олексій КАВУН.

Житомир.

До 10-річчя Незалежності України

Добра в новому домі!

Залізничники не залишили своїх колег у біді після цьогорічної повені на Закарпатті. З усієї України прибули сюди будівельні загони, які швидкими темпами — від світанку до смеркання — відбудовують житло. До речі, з урахуванням стійкості до стихії. Найвищі зобов'язання взяла на себе Львівська залізниця. Цього разу в населених пунктах, що були зруйновані стихією, перевагу надають котеджам із двометровими фундаментами, а також збірно-щитовим будинкам, виготовленим за фінською технологією. Перші десятки сімей уже отримали житло, інші стануть новоселами до Дня Незалежності.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

На знімку: Генеральний директор Укрзалізниці Георгій Кірпа та начальник Львівської залізниці Богдан Піх постійно контролюють хід будівництва на Закарпатті. Фото Юрія ЮХНИЦЬКОГО.

Експертиза нарахувала більше восьми десятків ударів

Проблема

Гірка пам'ять землі, або Хто захистить сільських «макобаронів»?

— Дожилася, через цих клятих наркоманів не можу й піріжка з маком з'їсти у святий день, — казала у розпачі моя бабуся напередодні Маковія, після того як на городі нічні спритники торік повіризали геть увесь мак. — Більше не буде його на грядках.

Та цього року старенька знову посіяла чорні зернята вже в кукурудзі, бо не уявляє Спаських свят без смачних булочок з маком.

А сусідка вже декілька років його не вирощує.

— Або наркомани повіризують, або міліція, — пояснює.

Наш власний кореспондент Роман Жижара повідомляє, що на Волині співробітники обласного відділу боротьби з незаконним обігом наркотиків провели облаву на сільських господарів «підпільних плантацій маку». Одразу в трьох районах краю міліція понищила кілька десятків посівів, де дозрівало до трьох тисяч кущів маку. Найбільший «урожай» правоохоронці зібрали у селі Ставок Ківерцівського району на обійсті 52-річної Галини В. — на семи сотках росло понад чотири тисячі макових головок. Господиня пояснила: цю смакоту вирощувала для власних потреб. Своєї провини не визнала й тоді, коли міліція показала підписану нею письмову добровільну згоду на вирощування спокусливої культури.

До речі, трав'яниста рослина родини макових завезена із Азії. Схоже, мак, що використовується в харчовій і парфумерній промисловостях та в медицині, ніде не зазнає такої зневаги, як в Україні. Напевно, за кордоном доблесні правоохоронці навряд чи ганяють людей, які йдуть на Маковія до церкви з духмяними обережками, і повчають їх моралі. У Туреччині, скажімо, мак вважають узагалі декоративною рослиною.

У нашої ж країні лише вирощування снотворного маку тягне накладення штрафу від 18 до 88 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією наркотикомісних рослин. А якщо правоохоронці протягом року після накладення адміністративного стягнення знову побачать на вашому городі «гірку пам'ять землі», то вас можуть навіть позбавити волі до п'яти років.

Та народ усе одно сіє мак у городніх хащах. Це вже наша традиція. Як садити картоплю, вирощувати яблука. І святити на медовий Спас заборонений для посіву мак. Отже, виходить, забороняють і саме православне свято?

А статистика, за підсумками роботи правоохоронців, як і раніше, рясніє на приклади вилученого наркотичного злілля. Щодо зростання рівня наркоманії, то стражі порядку нерідко кивають на бабусь. Ось, буцімто, справжні «наркобарони». Та насправді корінь зла не в них. Ті самі таблетки (ефедрин, трамадол і т. ін.) наркомани купують у будь-якій аптеці за «липовим» рецептом або на місці домовляються з фармацевтом. Про це мені розповів 12-річний сусід. А ось статистики щодо закриття таких аптек я щось не бачила. Звісно, легше викорчувати мак у селянина.

Тож, можливо, українцям усе-таки дозволити вшановувати свої давні традиції. А контроль за вирощуванням маку перекласти, приміром, на місцеві ради. Адже їм видніше, для яких цілей посіяно рослину. І разом з тим організувати чергування селян, аби запобігти літній навалі любителів макової соломки на свої «підпільні плантації». Хоча б до медового Спасу!

Наталя БЕРЕЗНЯК.

Ось такий будиночок зведено в Королевому для сім'ї Василя Беца. Дружина Оксана і доньки вдячні будівельникам.

Київська медична школа. Від царського указу до радянського ордена

Національному
медичному університетові
імені О. Богомольця —
160 років

Майже половина історії Національного медичного університету імені О. Богомольця — це біографія медичного факультету Київського університету св. Володимира, заснованого у 1834 році. Через сім років у цьому навчально-му закладі відкрили медичний факультет.

М.І.ПИРОГОВ

Велика потреба в лікарях, спалахи епідемії по всій імперії та й певні політичні міркування — ось передумови його заснування. Царським указом від 27 квітня 1840 року було закрито Віленську медико-хірургічну академію. Частина її обладнання, навчального інвентаря та бібліотеки передали медичному факультетові Київського університету. Тодішній його ректор Михайло Максимович, видатний громадський діяч, науковець, історик, збирач українських народних пісень, професор російської словесності, за освітою ботанік, та видатний хірург Микола Пирогов обстоювали потребу відкриття медичного факультету. У «Щоденнику старого лікаря» Микола Іванович згадує свою роботу в медичній комісії при міністерстві освіти так: «Усі справи, навіть вибори медичних факультетів російських університетів, проходили через наші руки. Особливо новостворюваний медичний факультет Київського університету: майже цілком утверджувався й обирався в нашій комісії». Передбачалося, що цей факультет уже «при першому своєму влаштуванні» стане взірцем для інших університетів країни. М. Пирогов справив вирішальний вплив на розвиток медичної науки в Київському університеті, коли був попечителем Київського навчального округу (1858-1861).

9 (23) вересня 1841 року на медичному факультеті розпочалася заняття. Цього ж дня засновник кафедри анатомії професор М. Козлов прочитав першу лекцію з анатомії, а через три дні першу лекцію з енциклопедії та методології медицини прочитав професор В. Караваєв. У кінцевому списку студентів та слухачів університету за 1841-1842 академічний рік на медичному факультеті значилося 29 студентів, з яких 16 «казенно-коштных» і 13 «своєкоштных». Відбір був суворий, щоб не втрапити на факультет діти «бедного и низкого сословия». Царський уряд передбачав «особые усиленные меры», при вступі вимагали подати документи, що свідчили б «о происхождении, благонадежности и образовании поступающих».

Через три роки після відкриття медичного факультету у пристосованих приміщеннях почали працювати перші фа-

культетські клініки — терапевтична, хірургічна та акушерська.

Ще до відкриття медичного факультету і задовго до початку читання курсу хірургії, як писав М. Пирогов, «щоб не прогаяти особу», на посаду професора факультету було призначено Володимира Караваєва. Він був першим керівником кафедри хірургії. Це був унікальний хірург-офтальмолог, який за своє життя зробив 16 тисяч операцій. Він один з перших почав успішно оперувати хворих на катаракту, модифікував і вдосконалив техніку цього оперативного втручання, сам виконував його за півтори хвилини, зробив 3 тисячі операцій з видалення катаракти. У 60-ліття професорської діяльності В. Караваєва обрано почесним громадянином Києва, а вулицю, на якій він жив, перейменували на Караваєвську (тепер це вулиця Толстого). Прості ж люди у часи його практики казали приблизно так: «Іду в Київ святому Володимирі помолитися і Караваєву вклонитися...»

Здається, що навіть простий перелік імен світил медичної науки, котрі зробили свій внесок у розвиток її в Києві, зайняв би сторінку газетної площі. Серед цих видатних учених — вихованців Миколи Пирогова — і Микола Козлов, випускник Казанського, а згодом Дерптського університетів. Він удосконалювався у Відні, Цюриху, Парижі. Викладав анатомію, патологію, фармакологію, патологічну хімію, історію медицини. Заснував при Київському університеті патологоанатомічний музей. Одним з перших у Росії запровадив гістохімічний аналіз для з'ясування сутності хворобливих процесів.

За рекомендацією Миколи Пирогова до Київського університету був направлений з Петербурга анатом О. Вальтер, який в 1843 році очолив кафедру анатомії, а в 1845 захистив першу в історії Київського університету дисертацію на медичну тему. У Києві професор Вальтер пропрацював 30 років, викладав крім анатомії фізіологію, хірургію, історію медицини.

Вже до середини 1843 року в Київському університеті сформувалася колектив учених-медиків. Більшість із них були вихованцями або отримали вчений ступінь доктора медицини в Дерптському університеті в роки, коли там працював Микола Пирогов. Усі вони протягом двох років знайомилися з досягненнями медичної науки в Західній Європі. Це були молоді професори — старшому, І. Леонову, скажімо, виповнилося 34 роки, а молодшому, О. Вальтеру, — 26.

1842 року Київський університет уже перейшов у власне приміщення. Був затверджений новий статут, який хоч і надав певну академічну свободу студентам, у значній частині парagraфів мав спеціальні постанови. Через це Київський університет не мав тих прав, котрими користувалися інші університети за попереднім статутом 1835 року.

Було встановлено, що на медичному факультеті, який мав 10 кафедр, студенти навчаються 5 років, на інших — 4. У 1846 році відбувся перший випуск лікарів. З 16 «казеннокоштных» студентів п'ятого курсу звання лікаря з відзнакою були удостоєні 4, звання лікаря — 6. Решта шість студентів, одержавши на «остаточних» іспитах незадовільні оцінки, повинні були пересклати їх. Наприкінці того ж

року склали іспити ще два студенти, які раніше одержали незадовільні оцінки з одного предмета. У 1846 році звання лікаря удостоєні 12 студентів, в 1847-му диплом лікаря одержали 16 чол., в тому числі четверо тих, що не склали іспити в попередньому році.

Після закінчення медичного факультету колишні «казенно-коштни» студенти складали іспити на звання повітового лікаря. Їх забезпечували кишеньковими наборами лікарських інструментів, екіпірувальними грошима в сумі 42 карбованці 85 з половиною копійок на кожного і направляли у військо, морське або цивільне відомство, де вони зобов'язані були прослужити сім з половиною років. За клопотанням медичного факультету троє перших випускників були залишені при університеті, решта — направлені на службу в військо й морське відомство.

Через сім років після відкриття медичного факультету на ньому вже навчалось 299 студентів — майже половина всіх, хто здобував освіту в університеті. А в 1895 році було вже 986 студентів-медиків. Розширювалися клінічні та навчальні бази факультету. У перші роки клініки розмішувалися в окружному військовому госпіталі та пристосованих приміщеннях, а кафедра анатомії спочатку в орендованому приватному будинку, а потім у головному корпусі університету. Завдяки зусиллям Вальтера і Козлова (останній був домашнім лікарем тодішнього генерал-губернатора Д. Бібікова) знайшлися кошти на будівництво анатомічного театру. В 1853 році на вулиці Фундуклеївській (нині Богдана Хмельницького) постав один з найкращих в Європі анатомічних театрів. На це було витрачено 150 тисяч карбованців — 100 тисяч пожертвували дворяни південно-західних губерній у розпорядженні Київського навчального округу. Ці кошти збирали на заснування училища фельдшерів і цирульників, необхідних поміщикам для лікування їхніх кріпаків. Та відкриття такої школи свого часу було відхилено медичним факультетом як не властивої для нього, а гроші в навчальному окрузі так і залишилися.

Міністр народної освіти Є. Ковалевський, оглянувши в 1859 році Київський університет, доповідав цареві, що університетська клініка «має великі незручності, розміщуючись у будинку університету з іншими його установами, і притому в тісних кімнатах, непридатних для необхідного освіження повітря»; що навчальний заклад «не має в розпорядженні своєму особливий лікарні, де студенти могли б практикуватися біля ліжка хворих під керівництвом професорів». І тому вони «за необхідності відвідують військовий госпіталь, де не може бути різноманітності хвороб і де притому зовсім не буває хворих жінок».

У звіті міністр відзначив чудове влаштування анатомічного театру і, даючи загальну оцінку медичному факультетові, вказав, що він має багато достойних професорів, двоє ж із них — професор оперативної хірургії Караваєв та спеціальної терапії Мерінг — «склали б честь найкращому з європейських університетів».

У Києві на той час були дві лікувальні установи —військовий госпіталь і Кирилівські богадільні. Лише в 1875 році було відкрито міську Олександрів-

Будинок Анатомічного театру медичного факультету Київського університету Св. Володимира

ську лікарню (тепер Центральна міська клінічна лікарня). Вона й стала клінічною базою медичного факультету.

У 1885 році збудовано корпуси для факультетських терапевтичної та хірургічної клінік. Виділені урядом кошти — це подарунок до 50-річчя університету. Через три роки з'явився будинок акушерської клініки. Так склався медичний комплекс на Бібіковському бульварі (тепер бульвар Шевченка, 17).

Київські медики завжди, в усі епохи відзначалися самовідданістю. Під час Кримської війни, скажімо, в Севастополь добровільно виїхав хірург Х. Г'юбенет з групою студентів-медиків. Під його керівництвом там було зроблено понад три тисячі операцій. А крім того, він лікував адміралів Нахімова та Істоміна. У 1876 році С. Колонін поїхав на сербсько-турецький театр воєнних дій, О. Кримов брав активну участь як хірург у першій та другій світових війнах.

Епідемії холери, тифів, чуми та прокази приборкували такі відомі світила медичної науки, як О. Вальтер, М. Козлов, Ф. Цицурін, Х. Гюбенет, С. Алфер'єв. У 1877-1878 роках в боротьбі з епідемією висипного тифу загинули В. Покровський та Н. Афанасьєв. У небезпечні вогнища чуми та прокази в Астраханській губернії, в Персії, Єгипті та Палестині виїздив Г. Мінх. У Росії, Індії, Монголії, Месопотамії, Португалії, Марокко, Китаї та Маньчжурії боролися з холерою і чумою В. Високович та Д. Заболотний.

Медична наукова думка в Київському університеті позначена численними знаковими відкриттями вчених світового визнання. У газетній статті неможливо вмістити весь перелік цих імен.

Учені-медики були організаторами численних товариств, що стали центрами освітньої роботи серед населення. Вечорами в університеті професори і студенти читали безплатні публічні лекції. А кошти від платних передавали на допомогу голуючим, незабезпеченим студентам, на навчальні заклади тощо.

1881 року в Києві започатковано перше в країні студентське товариство, організоване студентом-медиком Олександром Киселем, котрий згодом став засновником педіатричної школи. Його ім'я носить студентське наукове товариство Національного медичного університету імені О. Богомольця.

Було організовано і Товариство допомоги студентам університету св. Володимира, завдяки якому нужденні студенти мали

можливість отримувати освіту. Товариство також опікувалося випускниками протягом першого року після закінчення навчання. Було засновано студентську їдальню на вулиці Гімназичній (тепер Леонтовича). Економічне товариство студентів-медиків мало фонди позик грошима, обідами, була молочарня, крамниця, їдальня. Існувало й Товариство швидкої допомоги нужденним студентам, причому вступати до нього дозволялося також слухачкам Вищих жіночих курсів і Жіночого медичного інституту.

До речі, ще під час обговорення статуту Київського університету 1835 року йшлося про необхідність надання жінкам права на медичну освіту. Та спочатку в Києві було відкрито Вищі жіночі курси, потім медичне відділення з університетською програмою. І тільки в 1916 році було засновано Жіночий медичний інститут. На початку 20-х років жіночі медичні курси та інститути були об'єднані з медичними факультетами університетів, що поклато початок спільному навчанню у майбутніх самостійних інститутах.

У квітні 1920 року в Києві організовується інститут охорони здоров'я, що об'єднав медичний факультет університету св. Володимира, Жіночий медичний інститут і медичний факультет Українського державного університету, створеного в 1917 році. Державний зуболікарський інститут, заснований 1919 року, у жовтні 1920-го теж був включений до складу інституту охорони здоров'я як окремий одонтологічний факультет. Того ж року інститут охорони здоров'я перейменовано у медичну академію, а через рік — у Київський медичний інститут.

Велику допомогу інституту надавала Академія наук УРСР, а також її президенти — академіки Д. Заболотний та О. Богомольць. Держава виділяла делалі більше коштів для розвитку вузу, його бюджет за 10 років подвоївся. Було перебудовано старі корпуси, споруджено гуртожитки. У 1936 році засновано 2-й Київський медичний інститут, який проіснував до 1941 року.

У вересні 1941 року мали відзначати 100-річний ювілей інституту. Але всі плани перекреслила війна.

Уже 22 червня у клініки інституту почали надходити поранені, потерпілі під час бомбардування міста...

І лише в 1944 році Київський медичний інститут святкував 100-літній ювілей. Тоді він і був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Федір СТУПАК,
кандидат історичних наук.

На незмінному шляху й імпульси старі

Нашим дипломатам тепер нелегко. Спілкуючися з журналістами, їм доводиться, як і раніше, виважувати кожне слово і надимати шоки, але при цьому не справляти враження паралізованих страхом, бездушних, застібнутих на всі гудзики чиновників. Для таких от душевно-виважених розмов і місце спеціальне з'явилося — прес-клуб МЗС. Приклад відвертого спілкування з журналістами у новому прес-клубі продемонстрував підлеглим сам Анатолій ЗЛЕНКО.

Відвертості були (як, наприклад, що МЗС заповнили «блатні»), але загальних фраз про видатні досягнення нашої зовнішньої політики з підрахунком кількості візитів, що відбулися, у промові міністра і в його відповідях на запитання було більше.

Слухаючи про «впевнене поступове відновлення міжнародного іміджу України» і про важливість чергового Всесвітнього форуму українців, журналісти інколи позіхали, а інколи поглядали на ввімкнений під час прес-конференції екран телевізора. Йшли новини CNN (звичайно, без звуку). Кому знадобилося під час зустрічі Зленка з журналістами демонструвати «суперсучасне обладнання» прес-клубу, незрозуміло, однак динамічні й конкретні «картинки» CNN привертали більше уваги, ніж слова Зленка про те, що реалізація захисту наших національних інтересів — послідовний і тривалий процес. Промова міністра була побудована на інтригуючих і цікавих запитаннях та знеособлених відповідях на них, у яких, по суті, нічого не можна було вловити. Це був справжній зразок закритої відкритості.

Наприклад, така чудова теза міністра: «Я категоричний противник перетворення зовнішньополітичного відомства нашої держави на рекламне бюро інтеграції до ЄС» і її формальне продовження, яке доводить протилежне: «Ми нічого не рекламуємо. Ми лише втілюємо курс Президента України». Постає запитання: МЗС справді хоче, щоб «Україні жилося, як Європі» чи все зале-

жить від курсу на Банковій? Однак, як відомо, у нас поки що не президентська республіка і зовнішньополітичний курс країни затверджує Верховна Рада.

Ще на двох питаннях хотілося б зацентувати увагу. Незалежності України — 10 років, але лише «протягом наступної декади наша зовнішня політика матиме ще один глибинний вимір». Здогадайтесь, який? Вияляється, лише зараз (нарешті!) МЗС «удень і вночі» захищатиме і підтримуватиме громадян України за кордоном — «за будь-яких обставин і за будь-яких ситуацій». Оце так прорив! Скільком тисячам українців за кордоном треба було постраждати від власної глупоти і від сваволі зарубіжних властей, аби домогтися прихильності МЗС, яке зібралося наступної декади нас захищати. Не хочеться бути нескромними, але у появі цього «глибинного виміру» є заслуга ЗМІ, зокрема, «Голосу України», котрий весь час розповідає про трагічні історії наших співвітчизників за кордоном, про те, як важко домагатися не те, що сприяння й допомоги українських консульських служб цим людям, а навіть формального коментарю щодо чергового випадку для журналіста. Хто з нас не стикався із награною футбольною комбінацією: прес-служба МЗС — консульська служба МЗС — прес-служба МЗС.

А друге — це так звана «економізація зовнішніх відносин». Це формулювання чиновників маскує дуже поганий рівень торгово-економічних відносин України зі своїми

країнами, включаючи наших «великих стратегічних партнерів». Як велике досягнення міністром було представлено те, що вперше за 10 років відбулася спільна колегія МЗС і Мінекономіки. Було затверджено доленосний документ «Основні завдання й напрями посилення економічної складової зовнішніх відносин України». «ГУ» поцікавився у міністра закордонних справ про реальні кроки МЗС для того, щоб змінити нинішні реалії: немає жодної країни, рівень товарообороту з якою задовольняв би інтереси України.

Відверто кажучи, відповідь Зленка вселяє глибоке сподівання на те, що щось зміниться на краще, оскільки розв'язати цю гостру насушну проблему пропонувано зі створення певної концепції, яка поєднає зовнішню і внутрішню політику. А концепцію має створити Спільна координаційна рада МЗС і Мінекономіки, «рішення про створення якої було ухвалено на спільній колегії». На думку Зленка, коли почне працювати ця рада, тоді буде вироблено механізми взаємодії... І т. ін., і т. ін. Головне, що всі плани і концепції знову «повісять» на послів. Я спробувала уточнити: яка різниця між старими завданнями для послів з економізації відносин і нинішніми? Вияляється, різюча — тепер послам нададуть спільний план конкретних заходів (який розробить рада, яку ще не створено). Але міністр поклавився «втішити»: «Внутрішнє піднесення економіки сприятиме піднесенню зовнішньоекономічних відносин».

Постає питання: для чого ж город городити? МЗС має просто дочекатися внутрішнього піднесення. Ну а щоб не сидити склавши руки, продовжувати, хоча й не хочеться, рекламувати інтеграцію до ЄС і вступ до ВТО, імпульсом для якого є... черговий указ Президента.

Яна СТАДІЛЬНА.

Фотофакт

Правляча в Японії коаліція на чолі з Ліберально-демократичною партією зберегла свої позиції в Палаті радників (верхній палаті японського парламенту) після чергових виборів, що відбулися там минулої неділі. Прем'єр-міністр Джунічіро Коїзумі (в центрі) та інші керівники ЛДП задоволені. Тепер уряд має мандат на проведення реформ. А вони обіцяють бути болючими — зокрема, очікують скорочення витрат на соціальні потреби та зростання безробіття.

Фото АП.

Лужков витирає ноги

Ви можете уявити, скажімо, високопоставлену німецьку особу, яка перед візитом до Франції виступає зі скандальною заявою: Ельзас і Лотарингія повинні належати Німеччині?! Як ви думаєте, які наслідки мала б для цієї особи така заява? Мабуть, до Франції цей пан більше не їздив би. Інша справа — стосунки України та великого сина російського народу, мера Москви Юрія Лужкова.

— Я вважаю, що Крим — це російська земля. Він завжди був російським й ніколи не належав Україні, — заявив Лужков у неділю перед відльотом до Сімферополя.

Він додав, передає «Інтерфакс-Україна», що в історії «це повинно знайти своє відображення».

Для Лужкова, найпевніше, ця заява (як і багато попередніх) не матимуть ніяких наслідків. Схоже, українська влада давно змирилася з антиукраїнськими висловлюваннями високопоставлених представників «стратегічного партнера», і дозволяє їм безперешкодно витирати об себе ноги. Справді, чого метушитися: он українофоба Затуліна оголосили колись персоною нон-грата, так він наплював на всі заборони і все одно до Криму приїздив. І нічого. Це логічно. Україна має з боку «старшого брата» таку до себе повагу, яку сама у нього за десять років незалежності виховала. Зовнішньополітична безхребетність дається взнаки. То що, ласкаво просимо, пане Лужков?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Замість указки — палиця

УКенії відбулася надзвичайна нарада представників міністерства освіти. Обговорювали причини масових шкільних бунтів, через які в липні в країні довелося закрити майже 40 шкіл.

В районі Ньєрі учні школи-інтернату Чінга розбили три комп'ютери, перебили вікна, виламали ворота, вибігли в місто й продовжували там бешкетувати. В районі Гуча учні побили класного керівника, якого в тяжкому стані доставлено в лікарню. В Сіайя 12 «дітлахів» постали перед судом за спробу вбити голову шкільної ради та його заступників.

Більшість учителів пов'язують безпрецедентну за розмахом хвилю насильства... із скасуванням в школах тілесних покарань. Проти биття палицями, запозиченого Кенією у колишньої метрополії — Великої Британії, виступали місцеві та закордонні неурядові організації. Проте вчителі, які постійно стикаються з такими «порушеннями дисципліни», як погроми, масові згвалтування, колективне вживання наркотиків, підпали шкіл, в один голос засудили директиву міністерства, що скасовує такий дійовий профілактичний захід.

Слідами Караджича

Особистість колишнього лідера боснійських сербів Радована Караджича стає новим об'єктом для приваблення туристів. Програма туру, пропонуваного сараєвським готелем Holiday Inn, тепер передбачає також візит до Пале — до будинку сербського керівника, чиє ім'я стоїть першим у списку розшукуваних Міжнародним трибуналом у колишній Югославії.

Працівники сараєвських турфірм пояснюють рішення організувати екскурсії до Пале різким сплеском цікавості туристів до долі Караджича. Зацікавленим, крім «меморіальних місць», демонструють телевізійні зйомки 1992—1995 років, серед яких є також репортаж про візит Караджича на позиції сербських військ під час 42-місячної облоги Сараєва.

Хроніка. Факти. Події

■ **Вашингтон**

Економіка входить у штопор?

Опубліковано урядову доповідь, згідно з якою зростання ВВП США у другому кварталі становило 0,7% в річному обчисленні, що є найнижчим показником зростання економіки за вісім років. Як наслідок відзначають активізацію інвесторів, занепокоєних своїми вкладеннями. Деякі аналітики кажуть про початок економічного спаду.

■ **Скоп'є**

Ситуація НЕ змінюється

У Македонії тривають переговори між представниками слов'янських та албанських партій. За деякими повідомленнями, на них обговорюють, зокрема, питання про створення албанських поліцейських підрозділів. Командири албанських збройних формувань заявляють про свою готовність припинити боротьбу, якщо під час переговорів з урядом буде задоволено їхні вимоги.

■ **Єрусалим**

Штурм закінчено

Обстановку після недільних сутичок на Храмовій горі в Єрусалимі більш-менш нормалізовано. Інцидент розпочався після того, як араби почали закидати камінням євреїв, котрі молилися біля Стіни плачу. Поліція вдалася до штурму Храмової гори для припинення заворушень. Під час сутичок потерпіли 15 поліцейських і близько 30 арабів.

■ **Тегеран**

Іран налаштований рішуче

Іранське керівництво має намір і далі чинити політичний і військовий тиск на Азербайджан у зв'язку із суперечками довкола нафтових родовищ на Каспії, що тривають. Секретар консультативної ради Мохсен Резаї заявив на сторінках іранської преси, що в разі загострення ситуації Іран може зажадати повернення Азербайджану як своєї провінції.

■ **Канберра**

Сирія в «чорному списку»

Міністр оборони США Рамсфелд на нараді міністрів США та Австралії фактично вніс Сирію до списку «країн-ізоїв», заявивши, що вона поряд із Іраном та Іраком «наполегливо розробляє нові види біологічної зброї», порушуючи зобов'язання протоколу про виконання Конвенції 1972 року з біологічної зброї.

■ **Алжир**

Жорстокість

буде покарано

В опублікованій урядовій доповіді різко критикуються дії поліції під час акцій протесту берберів. Їх визнано невинувато жорстокими. У сутичках із поліцією 60 осіб убито і близько 2000 отримали поранення. Президент Алжиру Абдельазіз Бутефліка пообіцяв суворо покарати винуватців.

■ **Белфаст**

Нові заворушення

У Північній Ірландії знову сталися сутички протестантів з католиками, під час яких воявничо налаштована молодь підпалила автобус. При цьому, за даними правоохоронних органів, ніхто серйозно не постраждав.

■ **Клівленд**

Трагічний

підсумок свята

Чотири особи загинуло та ще 25 отримали поранення внаслідок вибуху парового двигуна на ярмарку в американському штаті Огайо. Старовинний трактор на паровому ході вибухнув одразу після запуску двигуна. 17 осіб, серед яких багато дітей, доставлено до лікарні у критичному стані.

Тим з нас, кого залишать на Землі

На базі Заказника імператорських полювань у Криму 30 липня 1923 року організовано заповідник «Лебедачі острови»

«Ви як сюди потрапили?»

Непогане питаннячко для зустрічі за кілометр від надзакритого заповідника? Від себе можна лише розгублено додати: «Куди я потрапив...»

Дві-три вулички селища Портове Чорноморського району Криму. Одноповерхові будиночки. Єдиний промтоварний магазинчик працює з 8 до 17, але продавщиця з’являється о 14.15, а о 16.00 вішає на двері замок. Воно й зрозуміло: тут лише горілки хоч залийся, а в іншому вибір — злиденний, усе по мінімуму. Хліб привозять лише вранці і (без приколів!) видають за списками. Пошти нема, і треба шукати поштарку Таню, дуже довго вмовляти взяти пошмакану гривню, щоб побалакати секунд двадцять з її хатнього телефону. Зустрінутий на території ТОВ Лікувально-оздоровчого комплексу «Лебедачий» член правління асоціації «Курорти Криму» Валентин Ткачевський, розраховуючи на майбутні заїзди дітлахів з Кривого Рогу та Києва, затіяв грандіозний ремонт: ідальні, спортмайданчика, потім тут же відкрив поштове відділення. Витрати себе виправдають: найдешевші путівки на всьому узбережжі, 24 гривні на добу при 5-разовому харчуванні, 4 заїзди по 350 дітей! Через те він сповнений оптимізму. Але поки що на березі, пронизуваному вогкими вітрами, рипить дверцятами напівдоламаних воріт перехняблена огорожа з потрісканим написом «Пляж ЛОК Лебедачого. Стороннім вхід і в’їзд заборонено!» І вищиті тугий вітер, наганяючи на берег дрібні, брудні, незвично жовто-брунатного кольору хвилі.

А в холодному білястому небі й квітучому степу — птахи, птахи, птахи!.. Стільки й таких я не бачив ніколи!..

«Ви з чим?» — ставить наступне запитання жінка середніх років, не зводячи з мене підозрілого погляду. «Зброя, чи що? — кажу й по її очах бачу: невдалий вийшов гумор. — Ну, записник, фотоапарат...» — «Який?» Виймаю з кишені «мільніцю». «Отже, — хитає вона головою, — даремно приїхали. І... не сперечайтесь. Ми належали до четвертого відділення. Заповідник міжнародного значення. Я книжки вам дам, прочитаєте. Все одно негода. А за пару днів приходьте. Найцікавіше можна побачити лише на третю добу».

Під виття вітру за тріснутим віконцем недоремонтованого будиночка вчені мужі у праці, присвяченій 75-річчю заповідника, беззвучно повчають: загальна охоронна площа заповідника, який організований на базі Заказника імператорських полювань 30 липня 1923 року, —44175 га. Багато це чи мало? Берегова лінія затоки — густі зарості очеретів. Перевіряю?... У закритих невеличких затоках узбережжя зупиняються на відпочинок і годівлю сотні тисяч перелітних птахів, в одноразових скупченнях інколи більше 100 тисяч особин. 79% з них занесені до Червоної книги України. Це кого вони мають на увазі? Так-так... Серед усім відомих чапля жовта, пелікан рожевий, лелека чорний, орлан-білохвіст... Щодо колпиці, коровайки, казарки червоноволої та інших можуть з упевненістю розмірковувати хіба що широковідомі у вузьких колах фахівці. Наприклад, Шлапаков і Дяговець. Так, а це чому?... Охоронна зона заповідника — 16780 га. Коли працю видаю?... 1998 року. Зона зменшилася на три чверті? Йдемо далі. Площа островів —52 га. Через водоскід з рисових чеків і рибних ставків позбавлені природних кормів пернаті змушені харчуватися в сільгоспугіддях охоронної зони. Плюс зменшується солоність заповідної мілководної акваторії, замулюється дно, що призводить до зникнення хребетних і безхребетних, які є кормом численних видів птахів. І ще до акваторії заповідника з рибницьких ставків потрапляє велика кількість непритаманної їй іхтіофауни. Автор Жерко просвіщає в тому, чим труять пташиний народ: узбережну частину акваторії найінтенсивніше забруднювали у 1989—1992 роках хлороргані-

ними пестицидами, поліхлорбіфінілами, важкими металами та іншою гідотою. Ненудно, правда?..

Гострий експеримент

З безлюдного пляжу, який продимають постійні вітри, чудово видно, як, притискаючись до старої асфальтівки, пішли у бік коси дві чорні й одна біла іномарки та якийсь типу «мерс» з двома ментівськими машинами супроводу. Ще кроків десять я зробити встиг, як від будиночків на краю затоки юзом, метровим віялом здіймаючи пісок і дрібний черепашник, нещадно надсаджуючи мотор, рвонув мені навперейми «бобик».

— Стій! Назад! — вискочив з кабіни хлопець у егерському однострої.

— Та мені лише сфотографувати...

— Негайно назад! У нас комісія! Потім сфотографуеш!

Він не жартував... І, як назавтра роз’яснила моя місцева диктаторка Наталя Олександрівна, мав для цього усі підстави. «На косу? — вона дивилася на мене так, немов я намагався перетнути державний кордон. — Та навіть егері не мають права без наукових співробітників на островах знаходитися!» — «Я ж не на острови забрався...» — «У пташенят будь-яких видів відсутня терморегуляція! П’ятнадцять хвилин — і все... Навіть я свою роботу там роблю бігцем! А ви гострими експериментами займаєтесь!» — «Якими?» — «Гострими. Це коли ми, люди, можемо призвести до загибелі всього живого!»

Щодо «усього» Наталя Таріна, старший науковий співробітник Кримського природного заповідника «Лебедачі острови», трохи перебільшила, але те, що вона потім нарзповідає, гіперболізацію скрасить. І дасть хоч якесь уявлення про те, куди все-таки уїхав. Отже: у минулому це була довга вигнута коса Каркінітської затоки під назвою Сари-Булат (Золотий Меч). Сильні західні вітри затоплювали косу, ділячи на острові. Східні — навпаки. Нині ж від берега до островів — 600 метрів. Островів —п’ять чи шість. А може бути й більше, коли п’ятий розкодиться на три й навіть шлюпки міняють свій шлях. Справжнього ґрунту на них немає. Болото, одне слово. Але з 1978 року — міжнародного значення. На ньому буяють 69 видів рослинності, з яких найпоширеніша морська капуста (катран). Донна рослинність —зостера і рупія. Кому кортить — лізьте до енциклопедії. Глибина довкола островів — 10—60 см, метрів від 200—300 на північний захід від них — 2—4 м, тому й вода при віт-

рі, який змінює свій напрямок точно по годинах, незвичного кольору.

Тепер — найголовніша проблема. Рисові чеки. Відтоді, як видано наукові праці, сільгоспідприємства помітно зубожіли. Напруга з соляркою не дозволяє робити другу косовицю, послаблене хімічне тло, і з’явилося знов багато риби, рачків, затоки заростають морською травою, навколоболотяними й вищими квітковими рослинами. І якщо раніше періодичне розпріснення призвело до майже повного зникнення осетрових, кефалі й калкана, появи качок, куликів, пеліканів, бакланів (малих) і чапель (сірої й жовтої), які тяжіють до прісної води, то зараз, як бачимо за пташиними погадками (послідом, якщо не по-науковому), стало більше бичків, заходить оселедець, пішла кілька. Для повного щастя зазначимо, що зуміли відбитися від дозволу ловити тут декому рибу.

І напівпроблема: «Погано, що в наших школах відсутнє екологічне виховання. Набагато легше було б закликати до порядку закохані парочки відповідальників, яким сподобалося усамітнюватися на косі. Адже цілком імовірно, що площу заповідника збільшать на 6—7 га за її рахунок. Тут, що не кажи, гніздяться крички і чайки».

«Та просто ознайомитися...»

А на закуску — деталі, нефаківцеві невідомі. Про життя птахів колоніальних, і не тільки куликів та чапель (великої білої —також), яким припали до вподоби острови. Є там такі, що у спеку над пташенятами мокрим крильми тріпочуть, затуляючи від сонця й охолоджуючи малечу. Там сильні птахи відлякують хижаків від гнізд слабших, навіть якщо між собою не дружать. Там у лебедів і качок під час линяння усе махове пір’я разом опадає, й вони на цілий місяць стають беззахисні. Там сріблясті чайки, яких за їхній крик тривоги прозвали реготухами, швидко звикають до людини, але в той само час і войовничі: можуть ударити лапою чи крилом. Там великі баклани, як найдосвідченіші, використовують минулорічні гнізда, що добре збереглися й не вимагають добудови. Там крячок чеграва, якого назвали так за крик «чегг-грав», вигодовуючи пташенят бичками й карасями, селиться близько від берега, через що й потерпає у травневі шторми. Там лебеді-шипуні живуть цілий рік. Там по периферії колонії гнізда низькі, ледь видно в піску, а в центрі поселення сягають висоти одного метра. І нарешті: тут під час гніздуван-

ня нараховують до 30 тис. качок; 12—13 тис. гусей; 5 тис. чайок. А часом і більше. Уявляєте, який тоді базар?..

Ще багато чого цікавого вона розповість. Ось лише не скаже, що егерів — 10, зарплатню мають 90 гривень, і змушені хлопці, за натяками місцевих, жити на осетрових, глосиках, кефалі, камбалі і... чорній ікрі. Літрова банка її тут — \$50. Для оптовиків. Вроздаріб — дорожче. А може, й наговорюють. Мовляв, як це: жити коло моря і не согрішити! Самі ж бо місцеві куштували кав’яр років п’ять тому. Чи й більше...

— Навіщо комісія приїздила?

Погляд Таріної стає очікувально-сторожким, і вона немов вичавлює з себе:

— Спитайтеся в Алушті.

А згодом в Алушті, у Кримському державному заповіднику, заступник директора з науки П. І. Шлапаков (десь я вже чув це прізвище) підсумовує:

— Через спад виробництва обстановка морської акваторії у районі Лебедачих островів благополучна. Були спроби скоротити нашу охоронну зону майже на чотири п’ятих, зокрема Роздольненським мисливським колективом, але це закінчилося нічим. Більш того, найближчим часом змін не буде.

— А чого комісія приїздила?

— Вони просто ознайомилися — і все. Точно-точно! Наш директор теж з ними був...

***

Який облом!.. Хоча.. Хіба я не займався тим само, тільки не півгодини, а кілька днів? І коли цієї весни у парку столичного політеху я помітив закохану парочку, яка задерла голови в синє небо, де високо й легко плив клин, знов згадалося:

— Пізно встаєш.

— Де, ще й на світ не благословлялося!

Володя, колишній ракетник зі Львова й нинішній мешканець Портового, дивився на мене, жалісливо посміхаючись:

— Півгодини тому на острови пішов клин пеліканів.

— Як пішов?

— Як? — він на мить замислився, а потім провів порівняння, вельми зрозуміле, мабуть, для ППО. — Як важкі бомбардувальники.

«Заливав» ракетник чи ні — у будь-якому разі це один з небагатьох різновидів летючих загонів, що молить нас про пацифізм...

Дмитро КОНОВАЛОВ.

На знімках: Валентин Ткачевський: «Ось тут, де стою, буде пошта»; заборонена зона Сари-Булат, до найближчого з островів —600 метрів.

Фото автора.

Ми, люди, можемо призвести до загибелі всього живого!

Зведений балансовий звіт АБ "Укргазбанк" на 1 липня 2001 року		<div><div><div></div><div>укргазбанк</div></div><div>Ліц. НБУ №123 от 04.08.2000 Київ, вул. Пушкінська, 42/4</div></div>	
(тис.грн.)			
Статті балансу	Усього		
		Звіт про прибутки та збитки на 1 липня 2001 року	
		(тис.грн.)	
		Статті доходів	Усього
		Доходи	28 242
АКТИВИ	232 915	Процентні доходи	17 789
Готівкові кошти	11 398	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	1 003
Дорожні та інші чеки	81	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	15 849
Кошти в НБУ	7 821	Процентні доходи за кредитами органам загального державного управління	1
Кошти в інших банках	10 867	Процентні доходи за кредитами фізичним особам	768
Депозити та кредити в інших банках	17 987	Процентні доходи за цінними паперами	168
Резерв під заборгованість інших банків	-43	Комісійні доходи	6 941
Нетто: депозитів, кредитів в інших банках	17 944	Комісійні доходи за операціями з банками	34
Цінні папери в портфелі банку на продаж	90	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	6 907
Резерв під знецінення ЦП на продаж	-45	Результат від торговельних операцій	2 836
Нетто: цінних паперів на інвестиції	45	Інші банківські операційні доходи	573
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	13 506	Інші небанківські операційні доходи	103
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	-1 358	Витрати	27 635
Нетто: цінних паперів на інвестиції	12 148	Процентні витрати	8 608
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	162 690	Процентні витрати за коштами, отриманими від інших банків	1 694
Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	-17 686	Процентні витрати за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності	3 006
Нетто: кредитів та фінансового лізингу (оренди), які надані клієнтам	145 004	Процентні витрати за коштами фізичних осіб	1 952
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	855	Процентні витрати за цінними паперами власного боргу	1 953
Основні засоби та нематеріальні активи	18 978	Інші процентні витрати	3
Зношення основних засобів та нематеріальних активів	-6 151	Комісійні витрати	434
Нетто: основні засоби та нематеріальні активи	12 827	Інші банківські операційні витрати	3 602
Нараховані доходи до отримання	5 055	Інші небанківські операційні витрати	11 825
Резерви під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	-341	Витрати на утримання персоналу	5 199
Нетто: нараховані доходи до отримання	4 714	Основна і додаткова заробітна плата	3 984
Інші активи	9 224	Внески на державне соціальне страхування	1 144
Резерв під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	-13	Матеріальна допомога та ін. соц. виплати	71
Нетто: інші активи	9 211	Сплата податків та інших обов'язкових платежів, крім податку на прибуток	215
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	184 587	Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	2 529
Кошти банків	7 037	Інші експлуатаційні та господарські витрати	1 292
Депозити та кредити банків	36 495	Витрати на телекомунікації	1 164
Кошти клієнтів	126 672	Супутні небанківські операційні витрати	1 270
Боргові цінні папери, емітовані банком	8 793	Інші небанківські операційні витрати	156
Нараховані витрати до сплати	917	Відрахування з резерви та списання безнадійних активів	2 825
Інші зобов'язання	4 673	Податок на прибуток	341
КАПІТАЛ	48 328	Чистий прибуток (збиток)	607
Статутний капітал	35 318		
Зареєстрований статутний капітал банку	36 568		
Викуплені власні акції	1 250		
Результат минулих років	1 444		
Емісійні різниці	2 000		
Загальні резерви	8 959		
Результат поточного року	607		
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	232 915		

Зведений балансовий звіт КБ на 1 липня 2001 року "УНІВЕРСАЛЬНИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА ПАРТНЕРСТВА" Київ (тис. грн.)			Звіт про прибутки та збитки КБ на 1 липня 2001 року 320995 "УНІВЕРСАЛЬНИЙ БАНК РОЗВИТКУ ТА ПАРТНЕРСТВА" Київ (тис. грн.)		
Статті банку			Символ	Стаття доходів	Усього
А К Т И В			Доходи		
Готівкові кошти	2578		60	Процентні доходи	1694
Кошти в НБУ	1319		61	Комісійні доходи	172
Кошти в інших банках	2584		62	Результат від торговельних операцій	89
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	28553		63	Інші банківські операційні доходи	2
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	10		68	Непередбачені доходи	63
Основні засоби та нематеріальні активи	1641			Витрати	1906
Нараховані доходи до отримання	346		70	Процентні витрати	74
Інші активи	511		71	Комісійні витрати	19
Всього пасив	37542		73	Інші банківські операційні витрати	342
Депозити та кредити банків	491		74	Інші небанківські операційні витрати	966
Кошти клієнтів	9679		77	Відрахування в резерви та списання безнадійних	418
Нараховані витрати до сплати	73			активів	
Інші зобов'язання	658		78	Непередбачені витрати	-
Сплачений зареєстрований статутний капітал банку	25000		79	Податок на прибуток	87
Результат минулих років	283			Чистий прибуток (збиток)	114
Прибуток минулого року, що очікує затвердження	-			Голова Правління	Матузенко Г.В.
Загальні резерви	1244			Головний бухгалтер	Скляренко Т.В.
Прибуток	114				
Всього	37542				

Балансовий звіт АБ «Перший інвестиційний банк» на 1 липня 2001 р. (в тис. грн.)			Звіт про прибутки та збитки АБ «Перший Інвестиційний Банк» на 01 липня 2001 року (тис. грн.)		
Найменування статті	На початок року 01.01.2001	На 01.07. 2001 р.	Найменування статті	На початок року 01.01.2001	На 01.07. 2001 р.
АКТИВИ			Процентний дохід		
Кошти та залишки в НБУ	6658	8426	Процентні витрати	(6084)	(3812)
Кошти в інших банках	22727	37566	Чистий процентний дохід	12790	6942
Цінні папери на продаж	439	700	Комісійний дохід	1163	1224
Кредити та заборгованість клієнтів	45612	75774	Комісійні витрати	(137)	(244)
Інвестиційні папери	3164	2363	Чистий комісійний дохід	1026	980
Довгострокові вкладення до асоційованих і дочірніх установ	13	13	Чистий торговельний дохід	1226	393
Основні засоби та нематеріальні активи	10975	10857	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	(98)	2
Нараховані доходи до отримання	2336	2685	Інший операційний дохід	137	29
Інші активи	7314	8068	Операційний дохід	15081	8346
Усього активів	99238	146452	Загальноадміністративні витрати	(4710)	(2657)
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			Витрати на персонал	(2556)	(1708)
Кошти банків	51327	59136	Прибуток від операцій	7815	
Кошти клієнтів	18854	48741	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(4232)	(2477)
Нараховані витрати до сплати	136	823	Прибуток до оподаткування	3583	1504
Інші зобов'язання	1636	9021	Податок на прибуток	(1600)	(34)
Усього зобов'язань	71953	117721	Прибуток після оподаткування	1983	1470
АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ			Чистий прибуток/збиток банку	1983	1470
Статутний фонд	15900	15900			
Емісійні різниці	7590	7590			
Резерви	1812	3771			
Результат поточного року	1983	1470			
Усього акціонерного капіталу	27285	28731			
Усього пасивів	99238	146452			

До уваги акціонерів ЗАТ «Хмільникнафтопродукт»	
Правління ЗАТ «Хмільникнафтопродукт» повідомляє, що чергові збори акціонерів товариства відбудуться 15 вересня 2001 р. о 12 годині за адресою: м. Вінниця, вул. Гоголя, 4	
Порядок денний зборів.	
1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 2000 р.	
2. Звіт Спостережної Ради Товариства.	
3. Звіт Ревізійної комісії товариства.	
4. Затвердження порядку розподілу прибутку та покриття збитків отриманих в результаті фінансово-господарської діяльності товариства за 2000 р.	
5. Про проведення змін у персональному складі органів управління Товариства.	
6. Про затвердження угод укладених товариством.	
7. Про ліквідацію товариства та призначення ліквідаційної комісії.	
Реєстрація учасників зборів буде здійснюватися з 10.00 до 11.30. 15 вересня 2001 р. за місцем проведення зборів. Для реєстрації учасникам зборів при собі необхідно мати:	
— документ, що посвідчує особу;	
— доручення на право участі у зборах (для представників акціонерів).	
Пропозиції акціонерів щодо змін та доповнень до порядку денного зборів приймаються до 5 вересня 2001 р.	
Телефони для довідок: (043-388) 26-93; 24-66.	
Правління ЗАТ «Хмільникнафтопродукт».	

Арбітражний суд Харківської обл. (61002, м. Харків, Держпром, 8 під їзд) за заявою Відкритого акціонерного товариства «Харківмістгаз» м. Харкова порушив справу про банкрутство Дочірнього підприємства Відкритого акціонерного товариства «Промбуд-2» «ЖКВ» (61142, м. Харків, вул. Гарібальді, 4, гуртожиток, 6, р/р 26002301875704 в Московському відділенні ПІБ м. Харкова, МФО 351425, код 01275532). Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються в місячний термін від дня публікації об'яви. Арбітражний керуючий по справі Задружний Дмитро Робертович, ліц. № 00229 від 18.02.2000 р.

По рішення зборів акціонерів ліквідується ВАТ «ЗАПЧАСТЬ» розташоване за адресою: Луганська область, Лутугінський район, с. Успенка, к-л.50 лет Октября, 42. Інд. код.13388069. Претензії приймаються в продовж 2 місяців з дня опублікування оголошення.
--

В публікації про фінансовий звіт КБ «Еталон», що була надрукована 26.07.2001 р. у № 131 (2631) слід читати: Фінансовий звіт АБ «Еталон».
--

ТОВ «БВП «Сула», що зареєстроване Печерською РДА м. Києва 05.01. 1995 р., свідоцтво № 22951546, ідентифікаційний код 22951546 ліквідується. Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення по телефону: 510-32-36.
--

Національний банк України						
Баланс						
тис.грн.						
№ рядка	Найменування статті	01.01.2001	01.07.2001	№ рядка	Найменування статті	01.01.2001
1	I. АКТИВИ				II. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
2	Монетарне золото	672 099	699 388	8	Готівкові кошти, що випущені в обіг	13 363 816
3	Вимоги до МВФ	11 068 434	9 290 308	9	Національним банком України	20 981 347
4	Кошти та депозити, що розміщені	7 483 862	10 619 838	10	Заборгованість перед МВФ	4 232 315
5	Цінні папери	10 126 493	10 111 373	11	Кошти та депозити, що залучені від банків	447 868
6	Кредити Уряду	10 656 893	10 588 797	12	Кредити, що отримані	978 874
7	Кредити комерційним банкам та іншим позичальникам	683 815	625 171	13	Інші зобов'язання	991 519
	Інші активи	2 013 519	1 918 424		Усього зобов'язань	40 995 739
				14	III. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
					Власний капітал	1 709 376
	Усього активів	42 705 115	43 853 299		Усього пасивів	42 705 115
						43 853 299

Регулярна звітність Акціонерного банку «Таврика»			
Статті балансу	Станом на 1.07.2001р/		
	(коп. та сота частка од. валют) усього	Резиденти	Нерезиденти
АКТИВИ	9859082063	9804033879	55048184
Готівкові кошти	61345130	61345130	0
Банківські метали	0	0	0
Дорожні та інші чеки	645936	645936	0
Кошти в НБУ	494811242	494811242	0
Кошти в інших банках	1243031876	1187983692	55048184
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0	0
у т.ч. цінні папери, емітовані НБУ	0	0	0
Резерв під знецінення казначейських ЦП	0	0	0
Нетто: казначейські цінні папери та цінні папери, емітовані НБУ	0	0	0
Депозити та кредити в інших банках	1145936000	1145936000	0
Резерв під заборгованість інших банків	4153120	4153120	0
Нетто: депозитів, кредитів в інших банках	1141782880	1141782880	0
Цінні папери в портфелі банку на продаж	1486650	1486650	0
Резерв під знецінення ЦП на продаж	1411000	1411000	0
Нетто: цінних паперів в портфелі банку на продаж	75650	75650	0
Цінні папери в портфелі банку на інвестиції	190139907	190139907	0
Резерв під знецінення ЦП на інвестиції	139079342	139079342	0
Нетто: цінних паперів на інвестиції	1762320165	1762320165	0
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	2734627161	2734627161	0
Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	40168111	40168111	0
Нетто: кредитів та фінансового лізингу (оренда), які надані клієнтам	2694459050	2694459050	0
Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	16543820	16543820	0
Основні засоби та нематеріальні активи	1734530838	1734530838	0
Зношення основних засобів та нематеріальних активів	258588800	258588800	0
Нетто: основні засоби та нематеріальні активи	1475942038	1475942038	0
Нараховані доходи до отримання	53385114	53385114	0
Резерви під сумнівну заборгованість за нарахованими доходами	0	0	0
Нетто: нараховані доходи до отримання	53385114	53385114	0
Інші активи	915075712	915075712	0
Резерв під можливі втрати за дебіторською та сумнівною дебіторською заборгованістю банку	336550	336550	0
Нетто: інші активи	914739162	914739162	0
СУКУПНІ АКТИВИ	9859082063	9804033879	55048184
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	5275986495	5269268865	6717630
Кошти банків	1184216000	1184216000	0
Депозити та кредити банків	1809036000	1809036000	0
у т.ч. кредити, отримані від НБУ	0	0	0
Кошти клієнтів інші депозити	2235477483	2228759853	6717630
Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0	0
Кредити, отримані від міжнародних фінансових організацій	0	0	0
Субординована заборгованість	0	0	0
Нараховані витрати до сплати	44887303	44887303	0
Інші зобов'язання	2369709	2369709	0
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	5275986495	5269268865	6717630
КАПІТАЛ	4583095568	4583095568	0
Статутний капітал	4135150000	4135150000	0
Зареєстрований статутний капітал банку	4135150000	4135150000	0
Несплачений зареєстрований статутний капітал банку	0	0	0
Нетто: сплачений зареєстрований статутний капітал банку	4135150000	4135150000	0
Капіталізовані дивіденди	0	0	0
Викуплені власні акції	0	0	0
Результат минулих років	25762310	25762310	0
Прибуток минулого року, що очікує затвердження	0	0	0
Збитки минулого року, що очікують затвердження	0	0	0
Емісійні різниці	0	0	0
Загальні резерви	226378932	226378932	0
Результат поточного року	195804326	195804326	0
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	4583095568	4583095568	0
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	9859082063	9852364433	6717630
Активи-пасиви (має бути 0)	0	-48330554	48330554
Активи NN 380,390,391,392	2248525488	2248525488	0
Пасиви NN 380,390,391,392	2248525488	2248525488	0
Доходи NN 608,618,638,648	69689090	69689090	0
Витрати NN 708,718,738,748	69689090	69689090	0
Різниця (має бути 0)	0	-48330554	48330554

Звіт про прибутки та збитки станом на АБ «Таврика станом на 1 липня 2001р.			(коп.)
Рядок	Найменування статті	1.07.2001р.	
1.1	Процентний дохід	407331103	
1.2	Процентні витрати	-158245868	
1	Чистий процентний дохід	249085235	
2.1	Комісійний дохід	62280843	
2.2	Комісійні витрати	-7481835	
2	Чистий комісійний дохід	54799008	
3	Дивідендний дохід	0	
4	Чистий торговельний дохід	83733598	
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	
6	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	
7	Інший операційний дохід	2035087	
8	Операційний дохід	389652928	
9	Загальноадміністративні витрати	-180570169	
10	Витрати на персонал	-40716924	
11	Прибуток від операцій	168365835	
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	28206076	
13	Прибуток до оподаткування	196571911	
14	Податок на прибуток	0	
15	Прибуток після оподаткування	196571911	
16	Непередбачені доходи/витрати	-767585	
17	Чистий прибуток/збиток банку	195804326	

Арбітражний суд Вінницької області (21000, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 720/5 про банкрутство ВАТ «Гніванський підшипниковий завод», Вінницька обл., Тиврівський р-н, м. Гнівань, вул. Леніна, 15, код 05745213, р/р 260013022412 у ПІБ м. Вінниця, МФО 302571. Розпорядник майна Вознякевич Надія Іванівна, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7, кімн. 1303, тел. (0432) 52-01-53. Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Балансовий звіт на 1 липня 2001 р. 320371 «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»			
Рядок	Найменування статті	(тис. грн.)	
		01.07.01.	01.01.01 р
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	3810	10764
3	Кошти в інших банках	16616	15692
5	Кредити та заборгованість клієнтів	30340	23139
6	Інвестиційні папери	0	4
8	Основні засоби та нематеріальні активи	7174	7267
10	Нараховані доходи до отримання	359	263
11	Інші активи	800	653
12	Усього активів	59099	57782
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків	2208	4612
14	Кошти клієнтів	28881	28710
18	Нараховані виплати до сплати	29	28
19	Інші зобов'язання	9528	6243
20	Усього зобов'язань	40646	39593
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21	Статутний капітал	14285	14285
25	Резерви	474	352
26	Переоцінка основних засобів	2629	2629
27	Нерозподілений прибуток	229	229
	Результат поточного року	836	694
28	Усього власного капіталу	18453	18189
	Усього пасивів	59099	57782
Голова Правління Головний бухгалтер		Гаврилюк В. Ю. Школьна М. В.	

Звіт про прибутки та збитки на 01 липня 2001 року 320371 «УКРАЇНСЬКИЙ КАПІТАЛ»			
Рядок	Найменування статті	(тис. грн.)	
		01-07-2001р.	01-01-2001 року
1.1	Процентний дохід	3043	5936
1.2	Процентні витрати	(-1245)	(-2459)
1.	Чистий процентний дохід	1798	3477
2.1	Комісійний дохід	784	1748
2.2	Комісійні витрати	(-91)	(-266)
2.	Чистий комісійний дохід	693	1482
4.	Чистий торговельний дохід	224	774
7.	Інший операційний дохід	85	160
8.	Операційний дохід	2800	5893
9.	Загальноадміністративні витрати	(-933)	(-1986)
10.	Витрати на персонал	(-690)	(-1056)
11.	Прибуток від операцій	1177	2851
12.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	(-162)	(-1554)
13.	Прибуток до оподаткування	1015	1297
14.	Податок на прибуток	(-179)	(-603)
15.	Прибуток після оподаткування	836	694
17.	Чистий прибуток/збиток банку	836	694
Голова Правління Головний бухгалтер		Гаврилюк В. Ю. Школьна М. В.	

Звіт КБ "БУКОВИНА" за 1 півріччя 2001 року Балансовий звіт			
Статті балансу	На початок року 01-01-2001р.	(тис. грн.)	
		Усього 01-07-2001р.	
АКТИВИ	16764	21964	
Готівкові кошти	52	54	
Кошти в НБУ	2836	2361	
Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	41	41	
Резерв під знецінення казначейських ЦП	22	22	
Нетто: казначейські цінні папери та цінні папери, емітовані НБУ	19	19	
Депозити та кредити в інших банках	1500	3500	
Резерв під заборгованість інших банків	10	0	
Нетто: депозитів,кредитів в інших банках	1490	3500	
Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	11558	15078	
Резерв під кредити та фінансовий лі- зинг (оренда), які надані клієнтам	1955	2270	
Нетто: кредитів та фінансового лізингу (оренда), які надані клієнтам	9603	12808	
Основні засоби та нематеріальні активи	2460	2602	
Зношення основних засобів та немате- ріальних активів	160	200	
Нетто: основні засоби та нематеріальні активи	2300	2402	
Нараховані доходи до отримання	427	942	
Нетто: нараховані доходи до отримання	427	642	
Інші активи	37	178	
Нетто: інші активи	37	178	
СУКУПНІ АКТИВИ	16764	21964	
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	7019	11537	
Депозити та кредити банків	1000	3500	
Кошти клієнтів	1222	3286	
Субординована заборгованість	4590	4590	
Нараховані витрати до сплати	203	159	
Інші зобов'язання	4	2	
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	7019	11537	
КАПІТАЛ	9745	10428	
Статутний капітал	7500	7500	
Зареєстрований статутний капітал банк	7500	7500	
Нетто: сплачений зареєстрований статут- ний капітал банку	7500	7500	
Загальні резерви	1694	2245	
Результат поточного року	551	683	
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	9745	10428	
СУКУПНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І КАПІТАЛ	16763	21964	

Звіт про прибутки та збитки			
Рядок	Найменування статті	(тис. грн.)	
		01-01-2001р.	01-07-2001р.
1.1.	Процентний дохід	3255	2213
1.2.	Процентні витрати	-497	-476
1.	Чистий процентний дохід	2758	1737
2.1.	Комісійний дохід	31	20
2.	Чистий комісійний дохід	31	20
4.	Чистий торговельний дохід	251	12
7.	Інший операційний дохід	20	10
8.	Операційний дохід	3060	1779
9.	Загальноадміністративні витрати	-435	-237
10.	Витрати на персонал	-391	-250
11.	Прибуток від операцій	2234	1292
12.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-1320	-606
13.	Прибуток до оподаткування	914	686
14.	Податок на прибуток	-363	-3
15.	Прибуток після оподаткування	551	683
17.	Чистий прибуток/збиток банку	551	683
Голова Правління Головний бухгалтер		О.І. Гроссу Л.Д. Дедул	

Балансовий звіт на 01.07.2001 АБ "Радабанк"			
Ря- док	Найменування статті	Звітний , квартал тис.грн.	Попередній квартал, тис.грн.
1	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	1245	1598
2	Казначейські та інші ЦП, що рефінансуються НБУ та ЦП, емітовані НБУ	0	0
3	Кошти в інших банках	3260	3534
4	Цінні папери на продаж	0	0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	17234	12265
6	Інвестиційні цінні папери	943	3703
7	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	299	334
9	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10	Нараховані доходи до отримання	1140	1117
11	Інші активи	38	19
	Усього активів	24159	22570
12	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13	Кошти банків	3200	2700
14	Кошти клієнтів	2498	2656
15	Інші депозити	0	0
16	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
17	Нараховані витрати до сплати	26	53
18	Інші зобов'язання	2502	2502
	Усього зобов'язань	8226	7911
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	14800	13550
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви	910	877
24	Переоцінка основних засобів	0	0
25	Нерозподілений прибуток	223	232
	Усього власного капіталу	15933	14659
	Усього пасивів	24159	22570
Голова Правління Головний бухгалтер		І.М.Белкін І.В.Таразевич	

Звіт про прибутки та збитки КБ (в тисячах гривень) на 1 липня 2001 року 306500 "РАДАБАНК", Дніпропетровськ			
Стаття доходів	Усього	Стаття витрат	Усього:
Доходи	2733	:Витрати	2677
Процентні доходи	2332	:Процентні витрати	372
Комісійні доходи	400	:Комісійні витрати	93
Інші банківськ операційні доходи	1	Інші банківські операційні витрати	42
		Інші небанківські операційні витрати	518
		Відрахування	1205
		Списання безнадійних активів	317
		Податок на прибуток	130
Чистий прибуток (збиток)		56	
Голова Правління Головний бухгалтер		І.М.Белкін І.В.Таразевич	

ДО УВАГИ КЕРІВНИКІВ ЦУКРОВИХ ЗАВОДІВ !

Ліквідатор ВАТ "Цукровий завод "Хоростків" повідомляє про реалізацію наступного майна банкрута: Установа для грануляції жому фірми "SALMATEC" В комплект установи входять два преси-гранулятори МАКСИМА 700-225, підіймач для заміни матриць і роликів, кондиціонер ЗАЛЬМАКОН 1500, шнек-дозатор 250*1100, система управління пресом, система автоматичного регулювання подачі матеріалу, система автоматичного регулювання пари, комплект парової арматури. Установа в ек

ПІСЛЯ ВИХІДНИХ Сушити весла ще зарано

«Голос України», 31 липня 2001 року. № 134 (2634)

Недільний репортаж

Знайти в спекотні дні вільне місце на столичних пляжах, а особливо в Гідропарку, практично неможливо. Навіть на платних усі шезлонги зайняті. Та й особливого бажання півгодини добиратися до води, переступаючи (а іноді й наступаючи) на відпочивальників, не виникає. Отже, подивившись на громадян, які, наче пінгвіни, обліпили весь пристосований для відпочинку берег, вирішили відпочити на воді. Точніше, покататися на човнах, які неподалік надавало у прокат столичне ТОВ «Фрегат». Підійшовши до човнопрокатної станції, побачили чималу чергу. Причому вік бажаючих «помахати веслами» коливався від 16 до 50 і старше. Молодь, завантажена великими пакунками з продуктами, збиралася добратися до якогось безлюдного острова на шашлики. Люди старші — або просто покататися, або також знайти менш людне місце для відпочинку. Були тут також і «бізнесмени», які за окрему плату переправляли бажаючих з материка на специфічні території (приміром, на нудистський пляж). Чи просто катали відпо-

чивальників. Заплативши 6 гривень за годину прокату човна, свої гроші вони «відбивають» хвилин за 15—20.

Отож заклавши паспорти, по троє розсілися у човни і вирушили в «дорогу». Щоправда, людині, яка вперше сіла за весла, це було трохи складно. І майже зразу ледве не стали жертвами легковажних власників водних мотоциклів, які, до речі, не мають права кататися в місцях масового відпочинку людей. Як повідомив директор ТОВ «Фрегат» Сергій Ценгістер, гідроциклами вже розбито три човни. Є й інша проблема — відсутність освітлення на алеї, що веде від станції до метро. І хоча підприємство працює до 23.00, проте бажаючих покататися на човнах увечері, як і відпочити у прекрасному облаштованому кафе, практично немає. Зафіксовано випадки згвалтувань та грабежів. Але чомусь у «Київміськесвітлі» це не вважають за проблему.

Однак, незважаючи на це, сюди все одно завжди йдуть люди. Деяким не заважає навіть дощ. Адже тут одна з найбільших прокатних баз в Україні. Та й на відміну від закритих водоймищ, тут можна відплива-

ти від станції на відстань до 15 кілометрів. Головне, щоб сил стало повернутися назад.

Довідка «ГУ». Човнопрокатна станція в Гідропарку існує з 1968 року. Щороку вона обслуговує в середньому до 60 тисяч осіб.

Богдан ДОВНИЧ.

Спорт

«Срібне» літо «Закарпаття»

Футбол. Знову в Ужгороді відбулися яскраві урочистості. Цього разу на великій сцені, встановленій на Поштовій площі, голова обласної адміністрації Геннадій Москаль і президент ФФУ, народний депутат України Григорій Суркіс на очах 25 тисяч городян (і старих і малих) вручили футболістам і тренерам ФК «Закарпаття» срібні нагороди, здобуті колективом у 10-й першості країни серед клубів першої ліги. А з медалями, як відомо, і путівку до вищої ліги. В ній підопічні Юрія Калитвинцева вже дебютували нещодавно.

Спеціальні медалі отримали також уродженці цього славного футбольного краю, який нинішнього року святкує свій сторічний ювілей, котрі принесли славу Україні і київському «Динамо»: Михайло Коман, Андрій Гаваші, Василь Турянчик і Йожеф Сабо.

Не була забута й велика група ветеранів закарпатського футболу, серед яких олімпійський чемпіон 1956 року Йосип Беца, чудовий динамівський «крайок» Іван Диковець, Томаш Пфайфер, Михайло Форкаш, Федір Варга та інші (усього три десятки душ). Їм вручили яскраві квіти й цінні подарунки від Федерації футболу України.

Відбулася також презентація команди «Закарпаття-2», де зібрані найбільші місцеві таланти. Цей колектив уже виступає в другій національній лізі.

За кілька годин перед подіями на майдані у готелі «Дружба» відбулася прес-конференція для

закарпатських і великої групи столичних журналістів.

Потім яскравий фан-парад, мов бразильський карнавал, пройшов вулицями обласного центру. До цього веселого гурту з барабанщицями на чолі і величезним державним прапором, який молоді люди бережно несли на руках, приєднувалися сотні мешканців міста.

Організатор дійства — Молодіжний футбольний союз України. Його віце-президент Петро Лавренюк доклав багато зусиль, щоб свято вийшло природним і радісним.

— Найбільшу підтримку, — каже Петро Володимирович, — одержали від місцевих ділових людей з нової, молодіжної, генерації. Таких, скажімо, як директор центру розваг «Меркурій» і дискотеки «Армагеддон» Володимир Панасенко та директор ресторанного комплексу «Грант» Милослав Баганич.

Зрозуміло, що публіка на Поштовій площі була в захваті від майже тригодинного концерту, участь в якому взяли популярний шоу-балет «А-6», ансамбль ударних інструментів «Арс-нова», гурт «Іграшки» і, звичайно, улюбленці не тільки української молоді, а й багатьох країн континенту з рок-гурту «Воплі Відоплясова» на чолі з його запальним лідером Олегом Скрипкою.

І цього разу нічне ужгородське небо завітчав феєрверк.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Ужгород—Київ.

Події та результати

Міжнародні шашки. Партене (Франція). Першість світу серед дівчат віком до 19 років. Як повідомив тренер **Петро КРАВЕЦЬ**, з першого туру лідерство захопила українка Дарина Ткаченко, майстер спорту, дворазова чемпіонка Європи. У підсумку вихованка шашкового клубу Сніжнянського машинобудівного заводу БАТ «Мотор Січ» виборола титул чемпіонки. Вона випередила таких знайомих спортсменок, як Анастасія Краснова та Євдокія Плотникова з Росії, Анна Чулевська (Польща), Наталя Чуб (Ізраїль), Ласма Абрамоне (Латвія). Президент Міжнародної федерації шашок нідерландець Ван Бек запросив Ткаченко взяти участь у чемпіонаті світу серед жінок, який відбудеться 19—27 серпня в Нідерландах. Фінансову допомогу юній чемпіонці надало АТ «Данко» (президент Сергій Момот).

Дзюдо. Мюнхен (Німеччина). Чемпіонат світу. Представник України Муса Настоев став срібним призером у ваговій категорії до 66 кг.

Велоперегони. Тур де Франс. Переможцем цих найпрестижніших змагань знову став Ленс Армстронг (США).

Футбол. Кубок Америки-2001. Фінал. **Колумбія—Мексика. 1:0.** Матч за третє місце. **Гондурас—Уругвай. 2:2.** По пенальті перемогли гондурасці.

Чемпіонат Європи (U-18). Гельсінкі (Фінляндія). Фінал. **Польща—Чехія. 3:1.** Матч за третє місце. **Іспанія—Югославія. 6:2.**

Став відомий восьмий учасник фінальної частини чемпіонату світу-2002. Це команда Нігерії, яка у вирішальному матчі перемогла збірну Гани — 3:0. Раніше путівки на чемпіонат здобули: збірні Японії і Кореї як організатори змагань, Франції — чемпіон світу, ПАР, Тунісу, Сенегалу, Камеруну — переможці групових турнірів.

Першість України. Перша ліга. 3-й тур. «Нива»—«Оболонь». 4:0. «Динамо-2»—«Сталь». 1:0. «Миколаїв»—«Полісся». 2:2. «Карпати-2»—«Нафтовик». 1:1. «Чорноморець»—«Зірка». 2:0. «Електрометалург-НЗФ»—«При-

карпаття». 2:0. «Волинь-1»—«Шахтар-2». 2:1. «Вінниця»—ЦСКА-2. 1:0. «Дніпро-2»—«Борисфен». 3:2.

Чемпіонат України. Вища ліга. 4-й тур. «ПОЛІГРАФТЕХНІКА»—«МЕТАЛУРГ». **Д. 1:0.** 5 200. Чуйченко, 53. «КАРПАТИ»—ЦСКА. **1:0.** 10 000. Швед, 79. «КРИВБАС»—«МЕТАЛІСТ». **4:1.** 16 000. Ключик, 43, Пономаренко, 58, 78, Зав'ялов, 67 — Єсін, 50. На 61-й хвилині з поля вилучено харків'янина Шопіна (два попередження). «ВОРСКЛА»—«МЕТАЛУРГ». **Зп. 0:1.** 4 500. Доценко, 13, у власні ворота. «ЗАКАРПАТТЯ»—«ТАВРІЯ». **2:2.** 6 500. Богатирьов, 44, з пенальті, Слюсар, 83 — Гігіадзе, 48, Трапаїдзе, 59. «ДИНАМО»—«МЕТАЛУРГ». **1:0.** 6 000. Чернат, 62, з пенальті. Матч «ШАХТАР»—«ДНІПРО» перенесено на пізніші терміни.

	В	Н	П	М	О
МЕТАЛУРГ Д	3	0	1	9—1	9
ДИНАМО	2	2	0	8—2	8
ШАХТАР	2	1	0	9—4	7
Металург М	2	1	1	5—2	7
Карпати	2	1	1	3—4	7
Поліграфтехніка	2	0	2	3—7	6
Кривбас	1	2	0	5—2	5
Дніпро	1	2	0	2—1	5
Таврія	1	1	0	5—2	4
Металург Зп	1	1	2	2—5	4
Металіст	1	1	2	3—10	4
Закарпаття	0	2	2	3—10	2
ВОРСКЛА	0	0	3	1—4	0
ЦСКА	0	0	4	1—5	0

У цьому турі першої поразки зазнав донецький «Металург» від олександрійців. Дебют «Поліграфтехніки», яка здобула дві перемоги у чотирьох стартових матчах, просто успішний. А от ЦСКА і «Ворскла» продовжують програшні серії.

На 75-й хвилині матчу проти маріупольців серйозної травми зазнав воротар київського «Динамо» і національної збірної Олександр Шовковський. Лікування вивиху плеча, за словами самого Шовковського, може тривати чотири-п'ять місяців. Отож місце Олександра зайняв новобранець колективу Віталій Рева.

На київському стадіоні у складі чемпіона дебютував нігерійський форвард Лаккі Ідахор, який на 63-й хвилині замінив Георгі Пеева. Вперше після тривалої хвороби і лікування на полі з'явився Максим Шацьких. Він на 68-й хвилині замінив Олександра Мелашенка. Ідахор і Шацьких діляти гостро. Сподіваємося, що згодом вони і спільну мову знайдуть.

В. Б.

На знімку: момент зустрічі динамівців з маріупольцями.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Оголошення

Повідомлення

Філія «Київська Ресурсна Палата» Товарної біржі «Західно—Українська Біржа Нерухомості» у відповідності до укладених угод проводить торги з продажу на конкурентних засадах майна наступних підприємств:

1. Індивідуально-визначене майно, що перебуває у власності Комітету з нової медичної техніки МОЗ України, загальною вартістю 68045 грн. (з ПДВ).

Продавець — Ліквідаційна комісія Комітету з нової медичної техніки МОЗ України.

2. Фінський будиночок (заг. площею 290,1 м²) Київського заводу «Квант», який знаходиться за адресою: м. Київ, вул. Трутенко, 2, вартістю без ПДВ — 115400 грн.

Продавець — Ліквідаційна комісія БАТ «Завод Квант».

Час проведення торгів: щочетверга о 14.00.

3. Автомобіль ЗИЛ — 441510 і напівпричіп К-4-АМГ початковою вартістю 11851 грн. (без ПДВ).

Продавець — Державне підприємство «Жашківський хлібзавод».

Час проведення торгів: щовівторка о 14.00.

Гарантийний внесок — 5%.

Місце проведення торгів: м. Київ: Музейний провулок, 10,

тел. (044) 293-13-25, 293-82-68.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ,

Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ,

Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ,

Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 150000.

Комбінат друку видавництва «Преса України».

03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено

в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311134.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Засновник і видавець — Верховна Рада України

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції:

03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23;

телефакс — 224-72-54;

відділ реклами — 446-91-37,

441-89-34, 441-89-44;

телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos